

گزارش مالی سالانه – ۱۳۹۹

ریاست عمومی پیش بینی و گزارشدهی
اقتصادی و مالی

گزارش سالانه عملکرد مالی و اقتصاد بزرگ

سال مالی ۱۳۹۹

عملکرد مالی و اقتصاد بزرگ افغانستان

ریاست عمومی پیش بینی و گزارشدهی اقتصادی و مالی

وزارت مالیه، افغانستان

حوت ۱۴۰۰ (مارچ ۲۰۲۱)

پیشگفتار

گزارش عملکرد مالی و اقتصاد بزرگ معمولاً در پایان هر سال مالی نشر می شود که بصورت عموم عملکرد مالی و اقتصاد بزرگ کشور را در سال جاری با عملکرد مالی سال گذشته مقایسه می کند. این گزارش چگونگی پیشرفت های اخیر اقتصادی، عملکرد جمع آوری عواید و اجرای بودجه توسط سکتور ها و ولایات و نیز تامین مالی دولت را در جریان سال ارائه می کند.

این گزارش برای طیف گسترده ای از مخاطبان در نظر گرفته شده است مانند، پالیسی سازان، جامعه تمویل کنندگان، سکتور خصوصی، تحلیلگران و متخصصین که در اقتصاد افغانستان نقش داشته و یا هم به نحوی دخیل هستند.

این گزارش توسط اقتصاد دانان و کارشناسان اقتصادی ریاست عمومی پیش بینی و گزارشدهی اقتصادی و مالی وزارت مالیه ج.ا.ا. ترتیب و تدوین گردیده است. موضوعات و بخش های مربوطه آن توسط محترم تمیم کریمی، محترمه فروزان درویش و محترم محمد هارون صافی تحت سرپرستی و راهنمایی محترمه سلما الکوزی، رئیس عمومی این ریاست و محترم حسیب الرحمن حکیمزی، رئیس پالیسی مالی تدوین و فصل بندی گردیده است. نویسندگان این گزارش از همکاری، ابراز نظر و ارائه پیشنهادات از جانب مقامات ذیصلاح دولتی اظهار امتنان می نمایند.

فهرست محتویات

1	خلاصه
3	عملکرد اقتصاد بزرگ
3	رشد تولید ناخالص داخلی
5	عملکرد سکتوری و سهم آن در تولید ناخالص داخلی
7	قیمت ها
8	نرخ تبادل
9	حساب جاری و بیلانس تجارت
10	شرکای تجاری افغانستان
15	مرور و بررسی عملکرد مالی
17	بودجه
20	عواید داخلی
23	عواید مالیاتی
24	عواید غیر مالیاتی
24	عواید مستوفیت ها
24	مصارف مالیات
26	مصارفات
27	خلاصه مصارفات
28	مصارف به اساس سکتور
33	تمویل مالی دولت
33	حساب واحد خزائن (TSA)
36	قروض دولت
36	قرضه های مجموعی
38	ضمیمه ها

اصطلاحات

بودجه	خلاصه ای از مصارف مورد نیاز برآورد شده بصورت اقلام مشخص برای یک دوره معین همراه با طرح های لازم جهت تمویل آنها.
بودجه عادی	بودجه است برای مصارف عادی که شامل معاشات تمام کارمندان دولتی، مصارف حفظ و مراقبت وزارت خانه ها، مکاتب و قوای امنیتی و غیره می باشد. یک مقدار کمی مصارف سرمایه نیز شامل بودجه عملیاتی افغانستان می باشد. در بعضی از کشور ها، بودجه عملیاتی گاهی به نام بودجه جاری (Recurrent Budget) نیز یاد می گردد.
بودجه انکشافی	بودجه است که برای تمویل و تطبیق پروژه های انکشافی که توسط ادارات دولتی به پلان گردیده و به مصرف میرسد. این بودجه شامل مصارف عادی و مصارف سرمایوی افغانستان می شود. پروژه های انکشافی معمولاً توسط دونه ها تمویل می گردد. بودجه انکشافی بعضاً در یک تعداد از کشور ها به نام بودجه سرمایوی یاد می گردد.
بودجه اصلی	بودجه اصلی متشکل از بودجه عادی و انکشافی است.
بودجه خارجی	بودجه است که برای فعالیت های دونه ها بوده و از طرف دونه ها تمویل می شود، نه از طریق دولت.
بودجه عمومی	مجموع بودجه اصلی و بودجه خارجی بنام بودجه عمومی (ادغام شده) یاد می شود.
مصارف	مصارف در برگیرنده خریداری اجناس و خدمات، دارایی ها، پرداخت تکتانه، سبسایدی و انتقالات می باشد.
مصارف عادی	مصارف عادی مصارف روزمره و جاری بوده که به صورت یکباره گی اجرا نمی شود و همچنان منجر به کسب دارایی ثابت نمی گردد. به طور مثال: پرداخت معاشات مامورین، پرداخت بل برق و امثالهم. این مصارف معمولاً برابر (معادل) بودجه عادی است. با این حال، مصرف بودجه انکشافی دربرگیرنده بعضی اقلام عادی بوده و بر عکس.
مصرف سرمایوی	سرمایه مصرف بالای دارایی سرمایوی مانند خریداری تراکتور، پمپ آبیاری مزارع و امثالهم می باشد.
امتیازات کارمندان	عبارت از مجموع تادیات برای یک کارمند به صورت نقدی یا جنسی بخاطر اجرای کار در یک دوره حسابی می باشد. این امتیازات شامل دستمزدها، معاشات و امتیازات اجتماعی که به نیابت از کارمندان به برنامه های بیمه اجتماعی پرداخت می شود، می باشد. تادیات که به قراردادی ها، کارگران آزاد، و سایر کارمندانی که رسمی نمی باشد ازین حقوق بهرمند نمی شوند.
اجناس و خدمات	اقلام مصرفی از قبیل مصارف برق، حفظ و مراقبت تعمیرات و وسایط نقلیه، خدمات مشورتی و اقلامی که ارزش خریداری آن کمتر از 50000 افغانی باشد شامل اجناس و خدمات می شود.

کمک مالی (سبسایدی)

پرداخت های که به تصدی های دولتی تادیه می گردد تا آنها را در پوشش دادن مصارف کمک نماید.

انتقالات

تادیاتی می باشد که به اشخاص و سازمانها صورت می گیرد و در بدل آن هیچ خدماتی دریافت نمی گردد. طور مثال، حقوق متقاعدین و سبسایدی ها

پرداخت بهره

پرداخت بهره در بدل قرضه هایی که هنوز پرداخت نگریذیده است.

وجوه احتیاطی

عبارت از اقلام لست شده در بودجه های عادی و انکشافی که ممکن است نیاز به تمویل وجوه مالی داشته باشد. در جریان سال، وجوه مالی از اقلام ذخیره احتیاطی، ممکن در بودجه واحد های بودجوی اختصاص داده شود (بودجه اصلی آنها را افزایش میدهد).

دارایی ها

نهاد که بالای آن حقوق مالکیت قابل تنفید بوده و از آن سود اقتصادی در جریان زمان مالک از آن بدست می آورد.

دارایی های غیر مالی

دارایی های فزیکتی از قبیل ملکیت ها و ماشین آلات

دارایی های مالی

ادعای مالی بالای دارایی هایی که معمولاً توسط نماینده قانونی مستند گردیده است و معمولاً تحت نام اقلام تمویلات طبقه بندی می شود. اوراق بهادار و سهام، نمونه هایی دارایی های مالی می باشند، اما دارایی های ثابت مانند اموال غیر منقول یا طلا شامل دارایی های مالی نمی گردند. اینها به عنوان اقلام تمویل شمرده می شود.

عواید

کمک های بلاعوض دوزر و عواید جمع آوری شده داخلی (به استثناء قرضه ها) شامل عواید می شود.

عواید داخلی

عبارت از عواید جمع آوری شده توسط دولت افغانستان (به استثناء کمکهای بلاعوض) می باشد. اساساً شامل عواید جمع آور شده توسط دیپارتمنت عواید افغانستان (مالیاتها، گمرکات و غیره) و عواید جمع آوری شده توسط سایر ادارات دولتی (فیس ها و جریمه ها و غیره) می شود.

کمک های بلاعوض

عبارت از وجوه جمع آوری شده از دوزرهاست. این وجوه تنها می تواند روی پروژه ها و فعالیتهایی مشخص مصرف شود. اما گاهی ممکن است نظر به درخواست دولت دریافت کننده مصرف گردد.

بیلائنس ها

حاصل تفریق عواید و مصارف می باشد

بیلائنس بودجه عادی (به استثناء

حاصل تفریق عواید داخلی (به استثناء کمک های بلاعوض در بودجه عادی) و مصارف بودجه عادی.

کمک های بلاعوض)

بیلائنس بودجه عادی (بشمول

حاصل تفریق عواید داخلی (بعلاوه کمکهای دوزرهای در بودجه عادی) و مصارف بودجه عادی.

کمکهای بلاعوض)

بیلائنس بودجه انکشافی

حاصل تفریق کمک های بلاعوض به بودجه انکشافی و مصارف بودجه انکشافی

بیلائنس های بودجه اصلی

بیالانس (به استثناء و بشمول
کمکهای بلاعوض)

عواید مجموعی (به استثناء و بعلاوه کمک های بلاعوض) منفی مصارف مجموعی.

بیالانس عملیاتی خالص

عواید (بشمول کمک های بلاعوض دونرها) منفی مصارف عادی. این بیالانس تغییرات در ارزش خالص معاملات (به استثناء مصرف سرمایوی) را می سنجد.

بیالانس عملیاتی اولیه

حاصل جمع بیالانس عملیاتی خالص و هزینه های سود.

مازاد

بیالانس مثبت (عواید بیشتر از مصارف می باشد).

کسر

بیالانس منفی (عواید کمتر از مصارف می باشد).

تمویل

حکومت چگونه کسر بودجه خویش را تمویل می کند (یا مازاد خویش را سرمایه گذاری می کند)، به طور مثال، استفاده از قرضه های خارجی. به مفهوم کلی، تمویل معاملات در دارایی های مالی را توضیح می دهد.

بالای خط

نشان دهنده مصرف واقعی و فعالیت های عواید می باشد. طور مثال، تادیه معاشات، خریداری کتاب های مکاتب، ایجاد بند های تولید و انرژی و آبگردان.

پائین خط

نشان دهنده معاملات تمویل مالی و معاملات دارایی های مالی می باشد. به طور مثال، پرداخت قرضه و باز پرداخت ها و معاملات روی حساب واحد خزاین و غیره.

قرضه ها

گرفتن قرضه ها از دولت های خارجی، سازمان های بین المللی و بانک های انکشافی. به اساس استراتژی قرضه افغانستان تنها اجازه گرفتن قرضه با نرخ بهره پائین (شرایط سهل) را دارد.

قرضه ها با نرخ سود پائین
(تحت شرایط سهل)

قرضه های که با نرخ پائین تر از نرخ بازار داده می شود (مثلاً، قرضه با نرخ پائین و دوره مهلت دراز مدت)

باز پرداخت اصلی

باز پرداخت اصل قرضه (به استثنای پرداخت مفاد)

تولید ناخالص داخلی

ارزش یا قیمت تمام اجناس و خدماتی که طی یک سال در یک کشور تولید می شود. این تولیدات شامل تولید تریاک و انواع دیگر مواد مخدر نمی شود.

هدف بودجوی

سطح عواید یا مصارف متوقعه در یک ربع سال یا در جریان سال. برای مصارف فرض می نماییم که هدف تعیین شده بودجه در یک ربع سال به 25 فیصد بودجه سالانه می باشد.

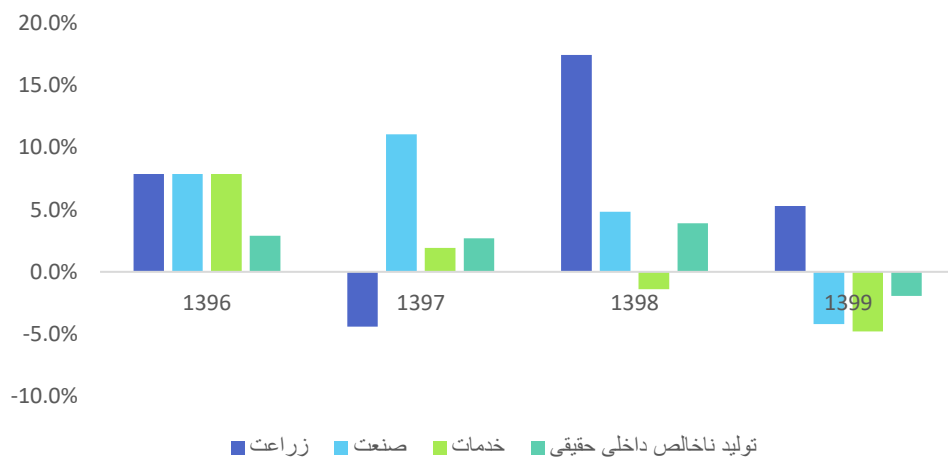
انحراف بودجوی

تفاوت بین نتیجه واقعی و هدف بودجوی

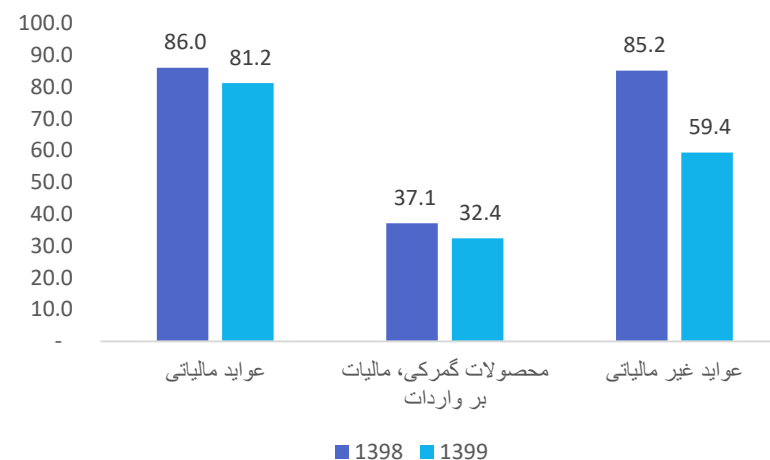
حساب بانکی اصلی دولت است. در افغانستان، حساب واحد خزائن در برگیرنده حساب افغانی، حساب دالر آمریکایی، حساب عواید و مصارف ولایتی، صندوق وجهی بازسازی افغانستان و حساب صندوق امانتی نظم و قانون می باشد.	حساب واحد خزائن
سیستم معلوماتی مدیریت مالی افغانستان	سیستم معلوماتی مدیریت مالی افغانستان
سیستم دیتابیس کامپیوتری برای ثبت و طبقه بندی معاملات گمرکی.	یورو ترس (Euro trace)

پیام های کلیدی

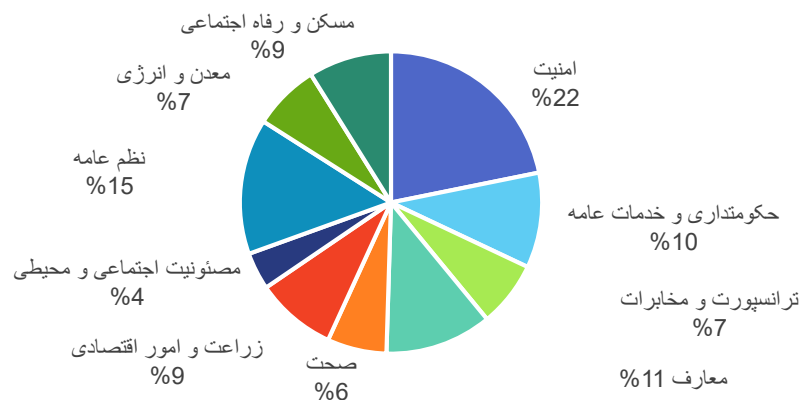
رشد تولید ناخالص داخلی به اساس سکتور

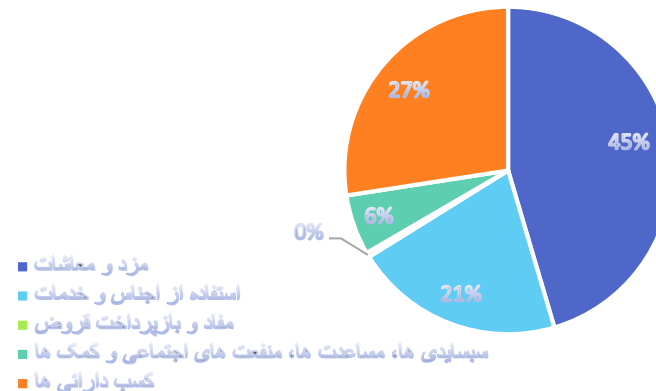
منابع عواید داخلی

مصارف سکتوری نظر به فیصدی

مصارف به اساس کد های اقتصادی

خلاصه

نکات کلیدی اقتصاد بزرگ

- وضعیت اقتصادی افغانستان از سال 2001 م بدینسو شاهد پیشرفت ها و دستاورد های چشمگیری بوده است که عمدتاً این پیشرفت ها در سکتور زراعت، معارف، صحت و حفظ الصحة، دسترسی به آب آشامیدنی و خدمات برق رسانی صورت گرفته است. افغانستان در مدیریت اقتصاد بزرگ موفق درخشیده که این امر باعث گردیده عواید داخلی از سال مالی 1393 به این طرف افزایش چشمگیری را تجربه نماید و به همین ترتیب در سکتور مالی مخصوصاً در بخش مدیریت مالی عامه، ریفورم و اصلاحات عمده و کلیدی را تطبیق و بوجود آورد. با این حال تداوم بی ثباتی سیاسی و سرنوشت نامعلوم پروسه صلح و مذاکرات هئیت ج.ا.ا با گروه طالبان نگرانی های اند که افغانستان را در وضعیت نامساعد قرار داده و تداوم این امر جامعه بین الملل را واداشته است تا کمک های خود را محدود سازند. با آنکه در حال حاضر حدود 75 درصد مصارفات دولت از طریق کمک های مالی جامعه جهانی تمویل می گردد، اما تمویل کنندگان بزرگ مالی کشور تصمیم دارند کمک های خود را کاهش دهند که ادامه این وضعیت رشد اقتصادی و سرمایه گذاری را در کشور تضعیف می نماید.
- در سال مالی 1398 افغانستان 3.9 فیصد رشد اقتصادی داشت که علت عمده آن تقویت و رشد سکتور زراعت و همچنان بهبود شرایط خشک سالی عنوان می گردد. همزمان با این کشور شاهد نا امنی های گسترده و بی باوری سیاسی نیز بوده است. از سوی دیگر، در ربع اول سال مالی 1399 اقتصاد کشور از شیوع ویروس همه گیر کرونا به شدت متأثر گردید که از آنجمله بلند رفتن قیمت های مواد ارتزاقی، کاهش صادرات و واردات و انتقالات از تأثیرات سوء آن بحساب می رود که هر کدام به نوبه خود به رشد اقتصادی کشور صدمه وارد نمود طوریکه در نیمه اول سال متذکره انتظار میرفت رشد تولید ناخالص داخلی به منفی 5 درصد برسد. اما در عین حال با بمیان آمدن شرایط مطلوب برای کشت و زراعت در کشور، افزایش تولید گندم و دیگر پیدوار زراعتی در رشد سکتور زراعت مؤثر واقع گردیده است، ولی سکتور صنعت و خدمات بدلیل قرنطین، وضع محدودیت ها و بسته ماندن بنادر مهم تجارتی بشدت متأثر گردید. بر اساس معلومات اخیر اداره مرکزی احصایه افغانستان، رشد تولید ناخالص داخلی در جریان سال مالی 1399 به منفی 1.9 درصد رسیده بود.
- در نیمه دوم سال مالی 1399 محدودیت های قرنطین بصورت تدریجی از سوی حکومت برداشته شد که تمام بنادر تجارتی و دهلیز های هوایی کشور دوباره باز و فعالیت های تجارتی بشمول صادرات و واردات با بازار های جهانی و همچنان سرمایه گذاری ها از سر گرفته شد که در نتیجه این تحرکات رشد اقتصادی کشور بهبود و فعالیت های اقتصادی افزایش پیدا کرد.
- بدلیل کاهش چشمگیر در آمد خانواده ها، اختلال در خدمات رسانی و فعالیت های خرده فروشی ها، مصارفات خانواده ها نیز کاهش پیدا کرد. برعلاوه، بحران ویروس کرونا بالای سرمایه گذاری ها تأثیرات منفی گذاشته که منجر به بالا رفتن سطح فقر و بدتر شدن

شرایط زندگی برای خانواده ها گردید و انتظار می‌رود وضعیت پیش آمده بدلیل عدم موجودیت فرصت های کاری و مشکلات امنیتی همچنان پابرجا بماند.

- بدلیل گسترش سریع و گسترده ویروس همه گیر کرونا، قیمت های مواد ارتزاقی و اولیه بصورت سرسام آور بالا رفت که اوسط افزایش آن 2.3 فیصد با سال 1398 و در جریان سال مالی 1399 تا 5.9 فیصد رسید. که البته بسته شدن بنادر تجارتی از دلایل عمده آن عنوان گردیده است. بر اساس شاخص بسته مواد اولیه، نرخ تورم در قیمت مواد غذایی در سال مالی 1399 بصورت اوسط 11 فیصد بوده در حالیکه در سال مالی 1398 اوسط تورم قیم مواد اولیه 5.8 فیصد بود. از آنجائیکه افغانستان یکی از کشور های وارداتی در منطقه بحساب می‌رود، عمده ترین عنصر تورم مواد اولیه بسته شدن بنادر تجارتی و وضع محدودیت ها بر فعالیت های تجارتی می باشد. به همین ترتیب، نرخ تورم در کتگوری مواد غیر اولیه نسبت به 0.94 فیصد سال 1398، در سال مالی 1399 بصورت اوسط تا 1.1 فیصد افزایش نمود.

- بوجود آوردن ثبات ارزی یکی از اهداف مهم حکومت ج.ا.ا. است. در سال مالی 1399 ارزش افغانی در مقابل یورو و فرنک سویس اندکی پائین آمد، اما در عین زمان در مقابل دالر آمریکایی، کلدالر هندی، کلدالر پاکستانی و سایر ارز های بین المللی که در صرافی های افغانستان تبادله می شوند ارزش افغانی افزایش نموده است. نرخ تبادله اسعار در مقابل دالر آمریکایی طی سال گذشته بین 76 و 77 افغانی فی دالر در حال نوسان بوده است.

- به همین ترتیب بیلانس تجارتی در جریان سال مالی 1399 همچنان در حدود 29 فیصد تولید ناخالص داخلی کسر داشته که البته گسترش بحران ویروس کرونا و بسته شدن بنادر گمرکی در هنگام قرنطین از عوامل عمده صدمه رسیدن به سکتور تجارت عنوان می گردد. صادرات مجموعی کشور در سال 1399 بالغ به 777 میلیون دالر امریکایی رسید طوریکه در سال 1398 صادرات مجموعی مبلغ 863 میلیون دالر امریکایی بود. در عین زمان، مجموع واردات در سال 1398 بالغ به 6776 میلیون دالر امریکایی بوده که در سال 1399 به مبلغ 6538 میلیون دالر امریکایی کاهش نموده است. صادرات و واردات کشور طی سال 1399 توسط گسترش بحران ویروس کرونا و بسته شدن بنادر گمرکی در هنگام قرنطین تحت تاثیر بیشتر قرار گرفت.

نکات برجسته مالی

- در سال مالی 1399، حکومت بودجه ملی را مبلغ 428 میلیارد افغانی تخمین نموده بود که مجموعاً در حدود 33 درصد تولید ناخالص داخلی را تشکیل میداد. اما در جریان سال، تغییرات متعددی در بودجه ملی صورت گرفت که نهایتاً مبلغ 506 میلیارد افغانی به عنوان بودجه سال مالی 1399 در سند بودجه به تصویب رسید که از جمله 310.2 میلیارد آنرا بودجه عادی و 196.3 میلیارد را بودجه انکشافی تشکیل میداد. در سند نهایی بودجه مبلغ 230 میلیارد افغانی؛ یعنی (45.4٪) را از کمک مالی دونه ها در نظر گرفته شده بود و متباقی آن از منابع داخلی تمویل گردید.
- عواید داخلی تا پایان سال مالی 1398 عملکرد بهتری داشت که طی همان سال مجموعاً 207.3 میلیارد افغانی جمع آوری شده بود، متعاقباً برای سال مالی 1399 مبلغ 209 میلیارد افغانی هدف بودجوی تعیین گردید، اما بدلیل شیوع بحران ویروس کرونا در

کشور و سایر نقاط جهان، هدف بودجوی به 177 میلیارد افغانی تقلیل یافت. همچنین بدلیل کاهش فعالیت های اقتصادی، وضع محدودیت ها بالای تجارت بین المللی و عدم مطابقت با طرز العمل ها در هنگام همه گیری ویروس کرونا، سطح جمع آوری عواید در نیمه اول سال مالی 1399 سریعاً کاهش یافت که از اثر آن عواید داخلی نیز حدود 34 درصد نسبت به هدف تعیین شده پائین آمد. مجموع عواید داخلی تا پایان سال مالی 1399 بشمول کمک های بین المللی، مبلغ 374 میلیارد افغانی بود که از آنجمله 173 میلیارد افغانی از منابع داخلی کشور جمع آوری گردیده بود. سطح جمع آوری عواید داخلی 16.9 درصد نسبت به زمان مشابه در سال مالی 1398 کمتر بوده که تأثیرات بحران کرونا، بی باوری و بی ثباتی سیاسی و به همین ترتیب وضعیت نامطلوب امنیتی در کشور از علل اساسی آن بحساب می رود.

- تا پایان سال مالی، مصارف دولت مجموعاً به 433 میلیارد افغانی رسید که مبلغ 274 میلیارد آنرا بودجه عادی تشکیل میداد و فیصدی اجرای بودجه 88.1 درصد بود. در عین حال، مبلغ 160 میلیارد آنرا بودجه انکشافی تشکیل میداد که فیصدی اجراء یا مصرف بودجه انکشافی 81.2 درصد بود. مصارف دولت 33.5 درصد مجموع تولید ناخالص داخلی را تشکیل میداد.
- بصورت کلی بیلانس عملیاتی در سال 1399 مثبت به نظر میرسد. عواید مجموعی بشمول کمک های بین المللی مبلغ 374.4 میلیارد افغانی بود؛ در حالیکه مصارفات عادی مجموعاً مبلغ 314.5 میلیارد بوده است. تخصیص مجموعی بودجه عادی و انکشافی بالغ به 506 میلیارد افغانی بوده که نشان دهنده تخصیص بیشتر نسبت به سال های قبل بدلیل مصرف ویروس کرونا می باشد.

1. عملکرد اقتصاد بزرگ

1.1 رشد تولید ناخالص داخلی

اقتصاد افغانستان بعد از یکسال تجربه و سپری نمودن موج خشکسالی و تشدید نا امنی بصورت تدریجی بهبود یافت طوریکه رشد تولید ناخالص داخلی از 2.7 درصد در سال مالی 1397، به 3.9 درصد در سال مالی 1398 رسید. عملکرد بهتر سکتور زراعت و افزایش تولیدات زراعتی از دلایل عمده بهبود وضعیت اقتصادی پنداشته می شود و اما وضعیت اقتصادی در سال مالی 1399 بصورت کلی بر اثر شیوع ویروس کرونا متضرر و تولید ناخالص داخلی سیر نزولی خود را آغاز نمود. در عین زمان، در کنار همه گیری ویروس کرونا، تداوم ناامنی ها و بی باوری سیاسی نیز بصورت گسترده وضعیت اقتصادی کشور را تحت فشار قرار داده و باعث افت چشمگیر رشد تولید ناخالص داخلی گردید طوریکه در جریان همین سال بر اساس معلومات اداره مرکزی احصایه، رشد تولید ناخالص داخلی به منفی 1.9 درصد انحطاط نمود. شیوع ویروس کرونا فعالیت های اقتصادی، تجارتي و سرمایه گذاری ها را در کشور بطور قابل ملاحظه تحت تأثیر قرار داد که در نتیجه تولیدات صنعتی و سکتور خدماتی متضرر و جمع آوری عواید کاهش نمود.

ویروس کرونا بالای سکتور زراعت و تولیدات زراعتی چندان تأثیر ناگوار نگذاشته است چون طی این مدت شرایط برای کشت پیدوار های زراعتی مساعد بود، بلخصوص شرایط آب و هوا برای کشت گندم در کشور بسیار مطلوب و مناسب بود، اما با آنهم رشد سکتور زراعتی کشور طی این مدت تنها 5 درصد پائین آمد. اما سکتور صنعتی و خدماتی بصورت گسترده از اثر همه گیری ویروس کرونا در سال مالی 1399 متضرر گردیده که هر دوی این سکتور ها منفی 4 درصد کاهش در رشد تولید ناخالص داخلی کشور را تشکیل میدهد.

تأثیرات ویروس کرونا در نیمه اول سال مالی ۱۳۹۹ بسیار گسترده بوده، تمام شهرهای کشور در قرنطین و محدودیت ها بسر میردند طوریکه تمام فعالیت های اقتصادی، تجارتی و سرمایه گذاری در شهرها و بنادر تجارتی مهم کشور متوقف گردیده بود.

بعد از سپری نمودن دوره شدید قرنطین در کشور، حکومت در ربع سوم سال مالی ۱۳۹۹ محدودیت ها را بصورت تدریجی برداشته، تمام بنادر تجارتی و دهلیزهای هوایی فعالیت های خود را از سر آغاز نموده، صادرات و واردات کشور با بازارهای بین المللی افزایش نمود که روی دست گرفتن همه این اقدامات در آغاز نیمه دوم سال مالی ۱۳۹۹ باعث تحرک در رشد اقتصادی کشور، بهبود فعالیت های اقتصادی، تجارتی و سرمایه گذاری گردید.

انتظار میرود که با کاهش خطرات ویروس کوید-19، بهبود اقتصاد جهانی و نورمال شدن وضعیت عمومی در کشور، رشد اقتصادی کشور در سال مالی ۱۴۰۰ در حدود 3.6 در صد پیش بینی گردیده است که بستگی به بهبود عمومی وضعیت اقتصاد جهانی دارد. در صورتیکه کشور دچار بحران جدی مانند کرونا نگردد، احتمالاً رشد حقیقی تولید ناخالص داخلی در وسط سال الی 4 در صد افزایش نماید.

مصارف خانواده ها بدلیل کاهش درآمد ها، اختلال در عرضه خدمات و متوقف شدن فعالیت های خرده فروشی ها و دست فروشان بصورت قابل ملاحظه پائین آمده است. علاوه بر آن، بحران همه گیر کرونا وضعیت سرمایه گذاری را نیز در کشور تحت تأثیر قرار داده و فعالیت های سرمایه گذاری را مختل نموده است. سطح فقر نیز بعد از شیوع این ویروس بدتر گردیده که وضعیت اقتصادی خانواده ها را بصورت گسترده تحت تأثیر قرار داده است. بر اساس یک پیش بینی از سوی بانک جهانی، در سال مالی ۱۳۹۹ سطح فقر در افغانستان بین 61 تا 72 در صد قرار داشته است که دلیل عمده آن نبود فرصت های کاری برای شهروندان افغان و موجودیت تهدید های امنیتی در عرصه ارائه خدمات رسانی است.

جدول 1. رشد اقتصادی

سال جاری	سالهای بعد				
	1403	1402	1401	1400	
رشد تولید ناخالص داخلی حقیقی	-1.9%	3.6%	4.1%	4.2%	4.3%
تولید ناخالص داخلی اسمی (به میلیارد افغانی)	1,294.4	1,723.3	1,854.2	2,003.8	2,228.5
تولید ناخالص داخلی اسمی به اساس سکتور (به میلیارد افغانی)					
زراعت	396.1	453.5	487.1	530.0	564.5
صنعت	155.9	205.7	215.3	230.8	276.9
خدمات	686.4	999.7	1090.9	1185.2	1332.1
دیفلیتور تولید ناخالص داخلی	5.8%	10.7%	3.5%	3.8%	6.7%
انفلاسیون شاخص قیمت مصرف کننده	8.7%	9.3%	4.9%	4.0%	5.8%

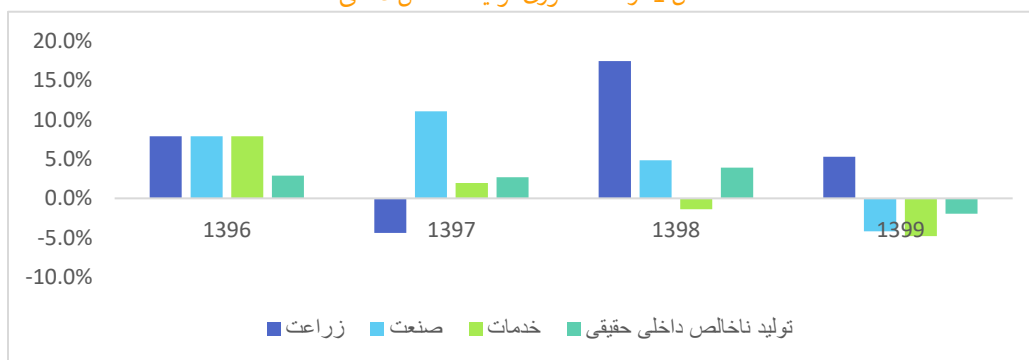
عملکرد سکتوری و سهم آن در رشد تولید ناخالص داخلی

در جریان سال مالی 1398 بعد از آنکه خشکسالی به تدریج به پایان رسید و شرایط مطلوب برای کشت و زراعت ایجاد گردید، سکتور زراعت در کشور بگونه چشمگیر رشد نمود. البته رشد زراعت طی این سال به 17.5 درصد رسید، ولی با شروع سال مالی 1399 و آغاز بحران کرونا، رشد سکتور زراعت به 5.3 درصد کاهش نمود، اما با آنهم وضعیت آب و هوا برای کشت و زراعت، به خصوص برای کشت گندم مساعد بود. این در حالیکه محدودیت های زمان قرنطین بر تولید و پروسس میوه جات تازه و خشک کشور تأثیرات منفی گذاشته، صادرات و زنجیره تأمین آن به علت بسته ماندن بنادر تجارتي و بازار های بین المللی برهم خورد. تولیدات زراعتی چون حبوبات، میوه جات و انواع پیداور دیگر به ترتیب به گونه اوسط تنها 5 درصد رشد داشته اند.

به همین ترتیب سکتور صنعتی نیز در سال مالی 1399 تحت شرایط ناگوار و پروسس کرونا 4.2 درصد رشد منفی داشته است در حالیکه در سال مالی 1398 یعنی قبل از بحران کرونا در افغانستان، این سکتور 4.8 درصد رشد نموده بود. تأثیرات بحران متذکره در نیمه اول سال فعالیت های صنعتی و سرمایه گذاری را در کشور به شدت کاهش، بطی و یا متوقف ساخت و همچنان در کنار این بحران، تداوم معضل نا امنی و بی باوری سیاسی در اذهان مردم خاصاً در بین سرمایه گذاران فضای بی اعتمادی را بمیان آورده، از محیط سرمایه گذاری و تجارتي کشور یک تصویر منفی ترسیم نمود که در نتیجه سکتور های متذکره به شدت متضرر گردید.

سکتور خدماتی یکی از سکتور های کلیدی و متمرکز در امر رشد تولید ناخالص داخلی عنوان می گردد، اما شیوع بحران و پروسس کرونا این سکتور را نیز به شدت ضربه زد. این سکتور در سال مالی 1398 منفی 1.9 درصد رشد نموده بود، اما میزان رشد منفی آن در سال مالی 1399 به 4.7 درصد رسید. از آنجمله، بخش هتل داری و رستوران داری بدلیل محدودیت های کرونایی با 23.8 درصد رشد منفی، بیشترین ضرر را متقبل گردیده است. به همین ترتیب، بخش های دیگر سکتور خدمات مانند، ترانسپورت، مالی و بیمه و بخش املاک بطور قابل ملاحظه رشد منفی داشته اند که باز هم تداوم نا امنی ها و بی باوری سیاسی از علل های عمده عدم پیشرفت سکتور خصوصی و شرکت های دولتی شمرده می شوند.

شکل 1: رشد سکتوری تولید ناخالص داخلی

در جریان سال مالی ۱۳۹۹، رشد سکتور زراعت به اثر بحران کرونا از ۱۷.۴ به ۵.۳ تقلیل نمود، اما رشد این سکتور در مقایسه با سکتور های صنعت و خدمات چندان افت منفی نداشته است چون شرایط مساعد آب و هوا برای زراعت و کاهش خشکسالی باعث افزایش پیداوار زراعتی در کشور چون میوجات، حبوبات و سبزی جات گردید. اما رشد سکتور صنعت و خدمات تا منفی ۴ در صد کاهش نمود. جزئیات و تقسیم بندی عملکرد رشد سکتوری را در جدول ذیل مشاهده نمائید.

جدول ۲. عملکرد سکتوری (%) در سال مالی ۱۳۹۹

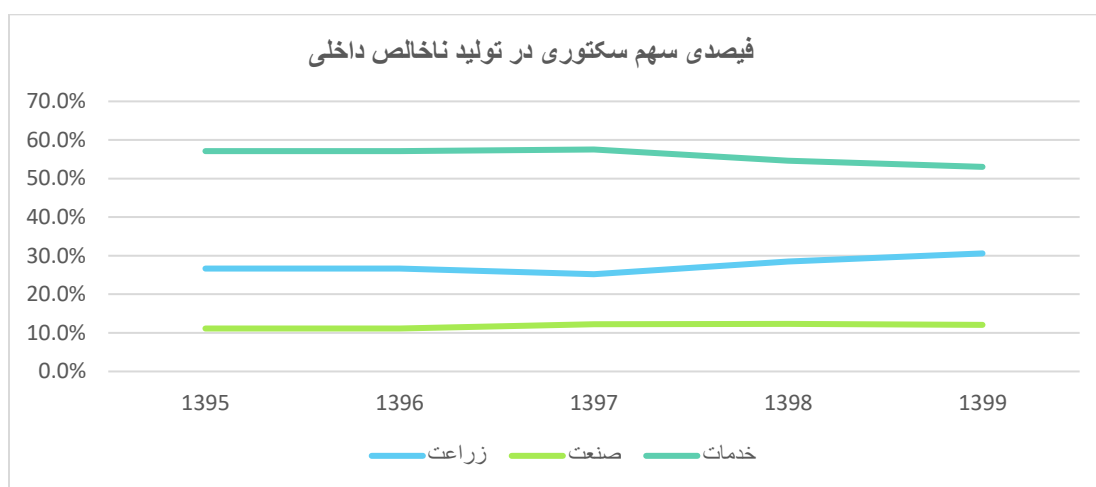
سال مالی ۱۳۹۹	فیصدی اوسط رشد
۵.۳	زراعت
۵.۶	حبوبات
۵.۶	میوه جات
۵.۷	ماللداری
۴.۶	دیگر
-۴.۲	صنعت
-۸.۳	معدن و معدن کاری
-۳.۵	تولید
-۳.۸	برق، گاز و آب
-۳.۴	ساخت و ساز (ساختمان)
-۴.۸	خدمات
-۱.۲	تجارت عمده و پرچون
-۲۳.۸	هوتل و رستوران داری
-۵.۲	ترانسپورت و ذخیره سازی
۰.۹	پست و مخابرات
-۸.۲	مالی و بیمه
-۱۳.۴	املاک
-۱۸.۱	معارف و تحصیلات
۵.۵	صحی و اجتماعی
-۲.۰	خدمات دیگر
-۷.۲	جمع تعرفه های واردات
-۱.۹	مجموع / تولید ناخالص داخلی بر اساس نرخ بازار

منبع: مدل مالی و اقتصاد بزرگ (MFM) ۲۰۲۱

سکتور خدماتی بیشترین و بالاترین سهم را در رشد تولید ناخالص داخلی دارد که بعد از آن سکتور های صنعت و زراعت به ترتیب در جایگاه دوم و سوم قرار دارند. سهم سکتور زراعت در رشد تولید ناخالص داخلی بهبود نموده و به ۲۷ در صد رسید. به همین ترتیب،

سهم سکتور خدماتی در رشد تولید ناخالص داخلی با 56 در صد اندکی نسبت به 55.4 در صد سال گذشته افزایش نموده است. این در حالیست که سهم سکتور صنعت در رشد تولید ناخالص داخلی به 12.4 در صد کاهش یافته است. بر خلاف سکتور خدماتی، سهم سکتور زراعت پائین تر از 27 در صد تولید ناخالص داخلی قرار داشته است، از آنجائیکه بیشتر از 70 در صد نفوس افغانستان در بخش زراعت مصروفیت دارند، این سکتور به اکثر افرادی که زیر خط فقر زندگی می کنند نیز زمینه کار را فراهم نموده است.

شکل 2: ترکیب سکتوری تولید ناخالص داخلی

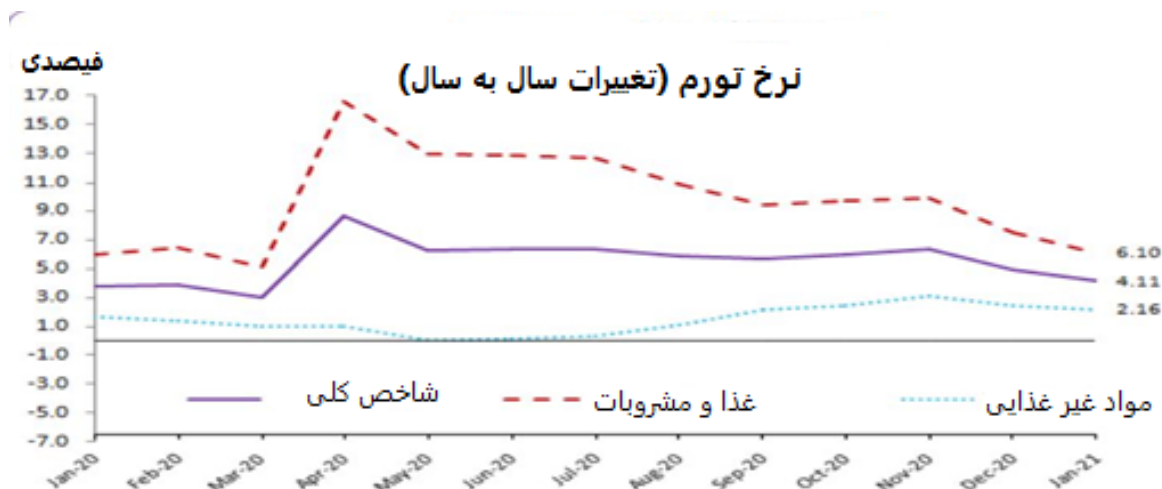
منبع: مدل مالی و اقتصاد بزرگ (MFM) 2021

1.2 قیمت ها

اندازه گیری و سنجش های شاخص قیمت مصرف کننده (CPI) از طرف اداره مرکزی احصای افغانستان بازرنگری و از قیمت اساس 1390 به قیمت اساس 1394 تغییر نموده است. به اساس دیتا های ارائه شده از طرف اداره مرکزی احصای و تحلیل د افغانستان بانک، موارد آتی ملاحظات شاخص قیمت مصرف کننده در افغانستان است.

تورم کلی، اندازه گیری سال به سال تغییرات در شاخص قیمت مصرف کننده در سال مالی 1399 بگونه اوسط افزایش 5.9 درصدی را نشان می دهد. نظر به معلومات و دیتا های موجود، اندازه گیری تورم سال به سال در مقایسه با اوسط 2.3 درصد در سال مالی 1398، به 5.9 درصد در سال مالی 1399 افزایش نموده است. به همین ترتیب، نرخ تورم در شاخص مواد غذایی نیز در سال مالی 1399 به 11 درصد افزایش نموده است. البته در سال 1398 نرخ تورم در این شاخص 5.8 درصد بوده است. اندازه گیری نرخ تورم در شاخص مواد غذایی به اساس قیمت های نان خشک، حبوبات، شیر، پنیر، تخم مرغ، روغن، میوه خشک و تازه و همچنان سبزی جات صورت می گیرد. علت اساسی نرخ بلند تورم در سال مالی 1399 مسدود شدن بنادر تجارتي و وضع محدودیت ها می باشد، از آنجائیکه افغانستان شدیداً یک کشور وارداتی و مصرفی است، بسته شدن بنادر تجارتي در کشور قیمت مواد اولیه را به گونه سرسام آور بلند برد. تورم کلی در کتگوری اقلام غیر غذایی از 0.94 درصد در سال مالی 1398 به گونه اوسط در سال مالی 1399 تا 1.1 در صد افزایش نموده است. دلیل این افزایش عمدتاً بلند رفتن قیمت تمباکو، لباس و البسه و همچنان مسکن در یک سال گذشته می باشد.

شکل 3: تورم در سال مالی 1399

منبع: وبسایت بانک افغانستان، 2021

نرخ شاخص قیمت مصرف کننده در سال مالی 1399 بطور قابل ملاحظه افزایش نمود که دلیل عمده آن بلند رفتن قیمت مواد ارتزاقی به علت بحران کرونا در بازارهای بین المللی و مارکیت های محلی عنوان می گردد که در ربع دوم تا 9 درصد افزایش پیدا کرد، ولی در ربع سوم تا منفی 6.7 درصد کاهش نمود. از سوی دیگر قیمت اقلام و مواد غیر غذایی در جریان سال ثابت ماند که بحران و محدودیت های کرونایی بالای آن تأثیری نداشت. قیمت های متذکره مواد در ربع دوم تنها 1 درصد افزایش پیدا کرد ولی در ربع سوم به 0.6 درصد کاهش نمود. قیمت مواد غذایی عمدتاً بدلیل بحران ویروس کرونا و وضع محدودیت ها افزایش نموده بود.

جدول 3: اوسط ربعوار افزایش نرخ تورم

سال مالی 1399				فیصدی به اساس ربعوار
ربع اول	ربع دوم	ربع سوم	ربع چهارم	
121.4	126.5	123.4	125.2	شاخص کلی (اوسط)
1.7%	4.2%	-2.4%	1.2%	نرخ شاخص قیمت مصرف کننده (اوسط رشد)
4.0%	9.0%	-6.7%	-0.2%	مواد غذایی
0.2%	1.0%	0.6%	2.6%	مواد غیر غذایی

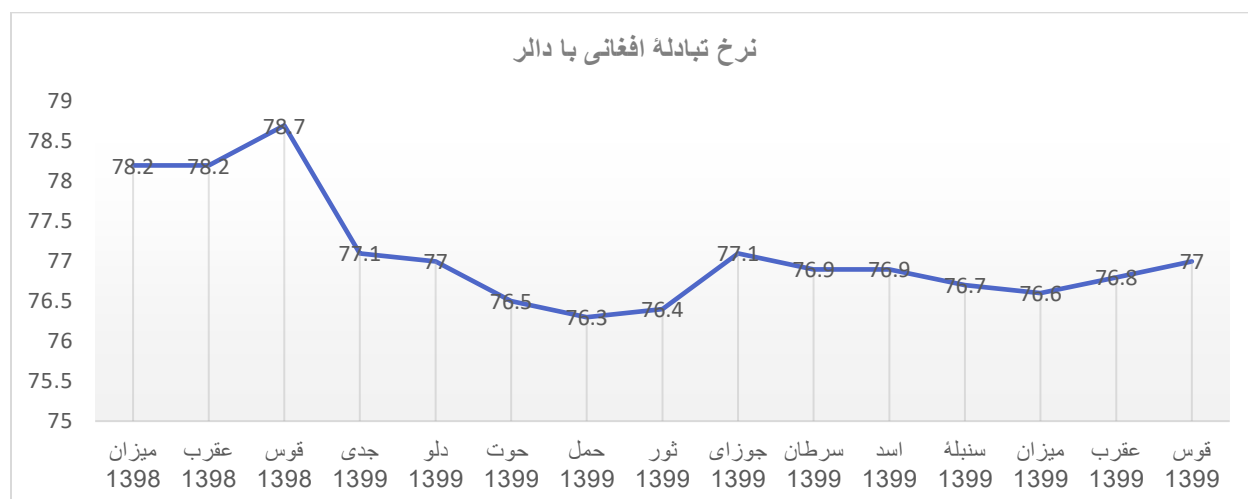
منبع: مودل مالی و اقتصاد بزرگ (MFM) 2021

1.3 نرخ تبادل اسعار

در سال مالی 1399 نرخ تبادل پول افغانی در مقابل ارز های عمده بین المللی ثابت بوده، ولی در مقابل دالر آمریکایی اندکی نوسان داشته است و اما در جریان سه ربع دیگر، نرخ افغانی در مقابل یورو 1.5 درصد افزایش نمود چون واردات کم شد و تقاضا برای پول افغانی در ولایات همجوار با پاکستان بالا رفت که این امر یکی از دلایل ثابت ماندن نرخ افغانی در مقابل ارز های بین المللی پنداشته می شود. البته نرخ تبادل پول افغانی در مقابل دالر آمریکایی بدلیل مداخلات محدود پولی بانک مرکزی در حد 76 تا 77 افغانی فی دالر ثابت مانده است.

این نکته را باید خاطر نشان ساخت که نرخ پائین تبادله ارز افغانی، صادرات کشور را بیشتر رقابتی ساخته و قیمت محصولات افغانی را در بازار های بین المللی و برای مشتریان خارجی نازل تر می سازد، گرچه مسئله نرخ تبادله در داخل افغانستان بخاطر کمبود عرضه در ارتباط به بیلانس پرداخت چندان نقش مهمی را ایفا نمی کند. البته با کاهش غیر منتظره کمک های بین المللی، این احتمال وجود دارد که نرخ افغانی سالانه در میان-مدت 1.5 درصد کاهش نماید.

شکل 4: روند نرخ تبادله اسعار

منبع: وبسایت افغانستان بانک، 2021

1.4 حساب جاری و بیلانس تجاری

در جریان سال مالی 1399 سکتور تجاری افغانستان نیز بدلیل بحران ویروس کرونا شدیداً متأثر گردیده که وضع محدودیت ها و قرنطین باعث مسدود شدن بنادر گمرکی، دهلیز های زمینی و هوایی در کشور گردید. به همین ترتیب کسر بیلانس تجاری در کشور تداوم پیدا کرده است - کسر تجاری طی سال فوق الذکر به 5761 میلیون دالر رسید که مجموعاً 29 درصد تولید ناخالص داخلی را نشان می دهد.

در عین حال میزان صادرات کشور در جریان سال متذکره به 777 میلیون دالر کاهش نمود در حالیکه این رقم در سال مالی 1398 به 863 میلیون دالر می رسید که یک کاهش 10 درصدی را نسبت به سال 1398 نشان می دهد. البته عملکرد تجاری کشور بدلیل قرنطین و وضع محدودیت ها متأثر گردیده است.

میزان رسمی اموال وارداتی در سال مالی 1399 بجز از اموال قاچاقی و اموال بدون تعرفه گمرکی به 6538 میلیون دالر می رسید. واردات کشور در سال 1399 نسبت به سال گذشته 3.53 درصد کاهش یافته ؛ یعنی از 6777 میلیون دالر به 6538 میلیون دالر کاهش نموده که دلیل عمده آن ضعف اقتصادی و کاهش تقاضا در هنگام بحران کرونا عنوان می گردد.

شرکای تجاری افغانستان

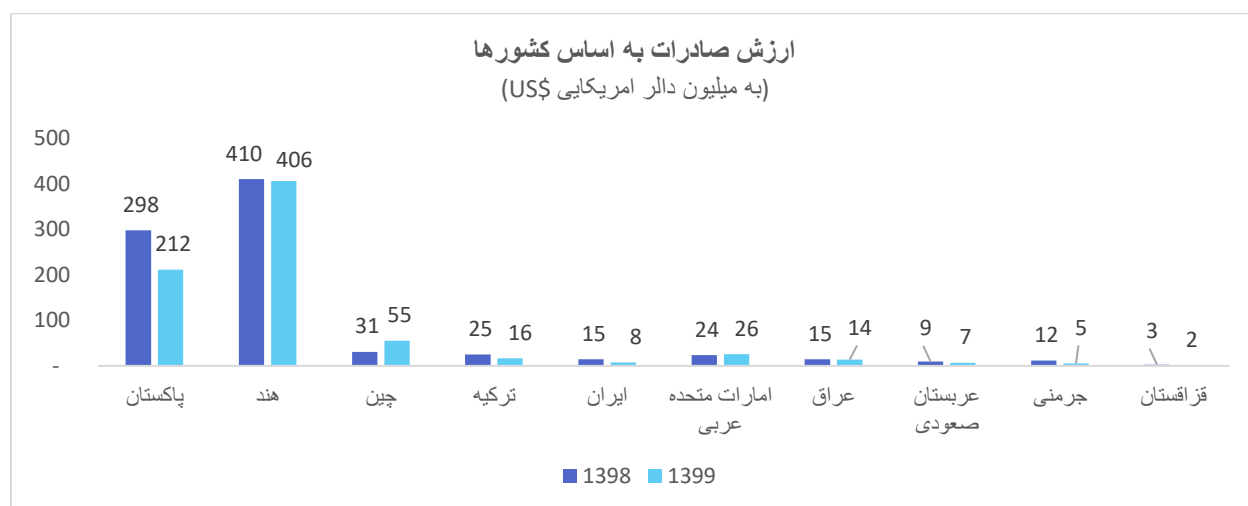
بدون شک تأثیرات بحران همه گیر ویروس کرونا سکتور تجارتي کشور را بگونه قابل ملاحظه متضرر ساخته است، در سال مالی ۱۳۹۹ بخش های صادرات و واردات هر دو عملکرد ضعیف داشته اند و کسر بیلانس تجارت ۴ فیصد نظر به سال قبلی کاهش نموده است.

کسر بیلانس تجارت افغانستان در سال مالی ۱۳۹۹ مبلغ ۵۷۶۱ میلیون دالر امریکایی معادل ۲۹ فیصد تولید ناخالص داخلی کشور است. کسر بیلانس تجارت نسبت به سال قبلی چهار فیصد کاهش نموده طوریکه کسر بیلانس تجارت در سال قبلی ۳۲.۸ فیصد تولید ناخالص داخلی کشور بود.

پاکستان و هند دو شرکای عمده تجاری افغانستان در بخش صادرات بوده که هند در سال ۱۳۹۹ مبلغ ۴۰۶ میلیون دالر امریکایی از افغانستان واردات داشته که نظر به سال قبلی ۱ فیصد کاهش را نشان می دهد. واردات پاکستان از افغانستان بالغ به ۲۱۲ میلیون میرسد که نظر به سال قبلی ۲۸ فیصد کاهش را نشان می دهد. چین سومین شریک عمده تجاری افغانستان است. صادرات افغانستان به چین در سال ۱۳۹۹ بالغ به ۵۵ میلیون دالر می رسد که ۷۷ فیصد افزایش را نسبت به سال قبلی نشان می دهد.

شکل ذیل نشان دهنده صادرات کشور به اساس کشورها است.

شکل ۵: ارزش صادرات به اساس کشورها

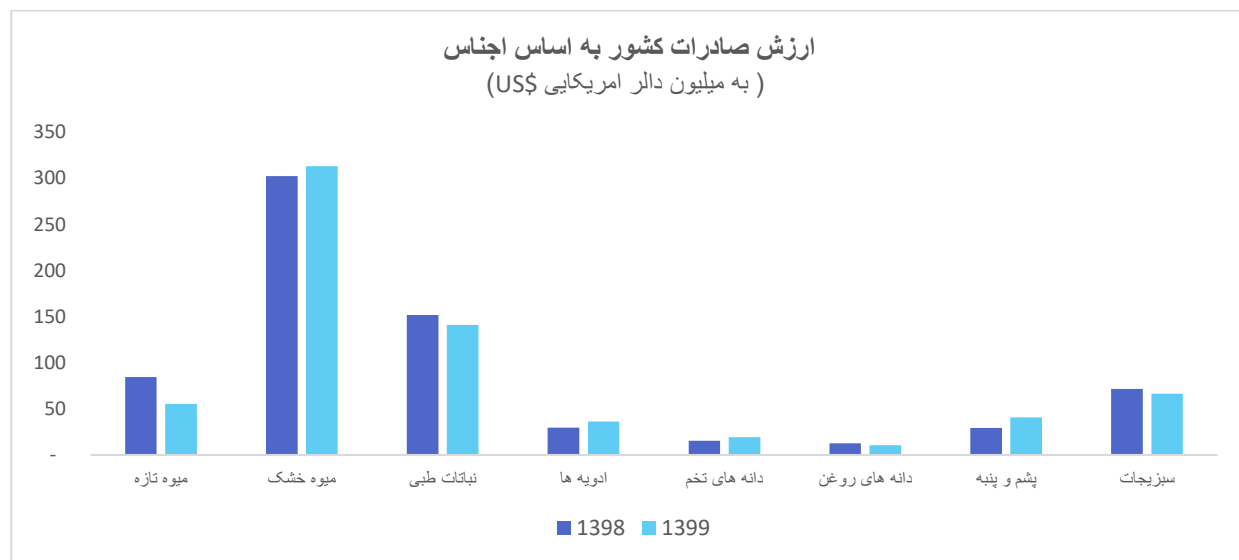
منبع: اداره ملی احصایه و معلومات، ۲۰۲۱

صادرات کشور محدود به بعضی اموال مانند، میوه خشک، مغزیات و منسوجات میباشد که ارزش مجموعی آن برابر به ۳.۹ فیصد تولید ناخالص داخلی کشور است.

ایجاد دهلیز های هوایی صادرات میوه جات را نسبت به سال مالی ۱۳۹۸ در حدود ۳.۵ فیصد افزایش داده که البته این مسئله با شرایط آب و هوای مساعد برای زراعت نیز در این سال تعلق می گیرد، چون با فراهم شدن شرایط مطلوب برای زراعت، تولید پیداوار زراعتی بلخصوص میوه جات، حبوبات و غله جات افزایش نمود ولی صادرات قالدین، نباتات طبی و بعضی اقلام دیگر کاهش پیدا کرد.

چارت ذیل اموال صادراتی عمده کشور را به بازار های بین المللی نشان می دهد.

شکل ۶: ارزش صادرات به اساس اجناس

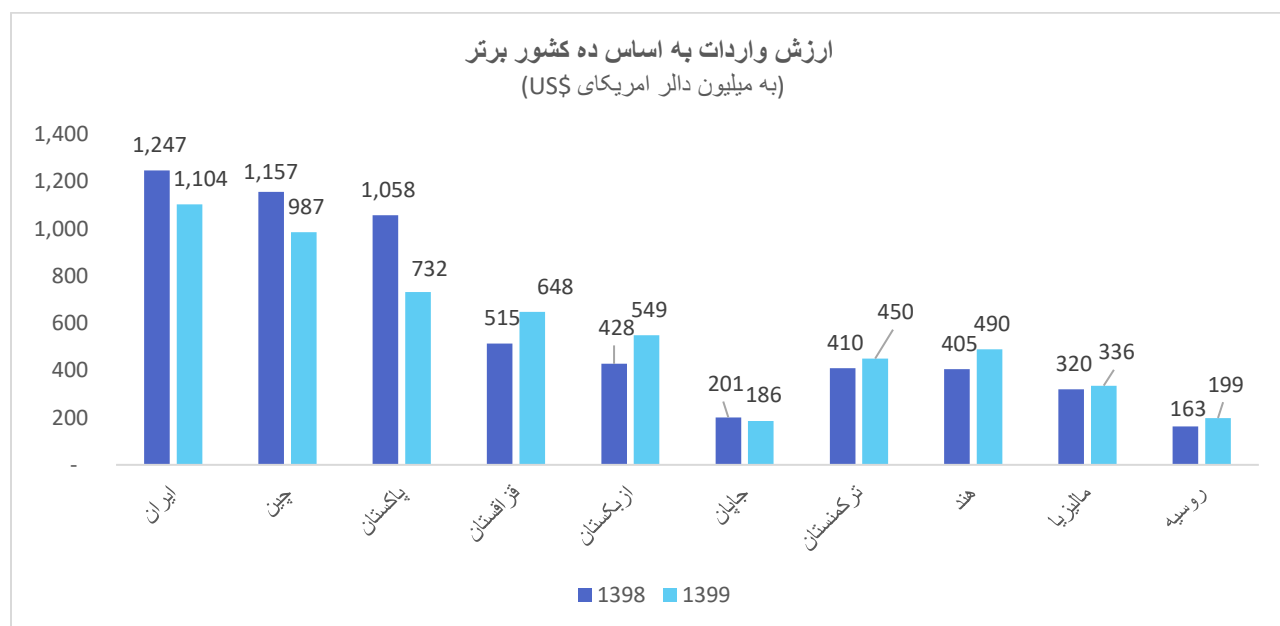
منبع: اداره ملی احصایه و معلومات، ۲۰۲۱

از سوی دیگر حجم مجموعی واردات در سال مالی ۱۳۹۹ نسبت به سال قبل آن ۳.۵ فیصد کاهش نموده که دلیل آن همانا مسدود شدن بنادر تجارتی کشور در جریان بحران ویروس کرونا تلقی می گردد. تأثیرات این ویروس سبب کاهش تقاضا گردیده که در نتیجه باعث پائین آمدن میزان واردات در کشور شد.

شرکای عمده تجاری افغانستان در بخش واردات کشورهای ایران، پاکستان و چین می باشد. در سال مالی ۱۳۹۹ ایران بالغ به ۱۱۰۴ میلیون دالر امریکایی، چین بالغ به ۹۸۷ میلیون دالر امریکایی و پاکستان بالغ به ۷۳۲ میلیون دالر امریکایی به افغانستان صادرات داشتند.

شکل ذیل نشان دهنده کشورهای است که به افغانستان بیشترین صادرات را دارند.

شکل ۷: ارزش صادرات به اساس کشورها

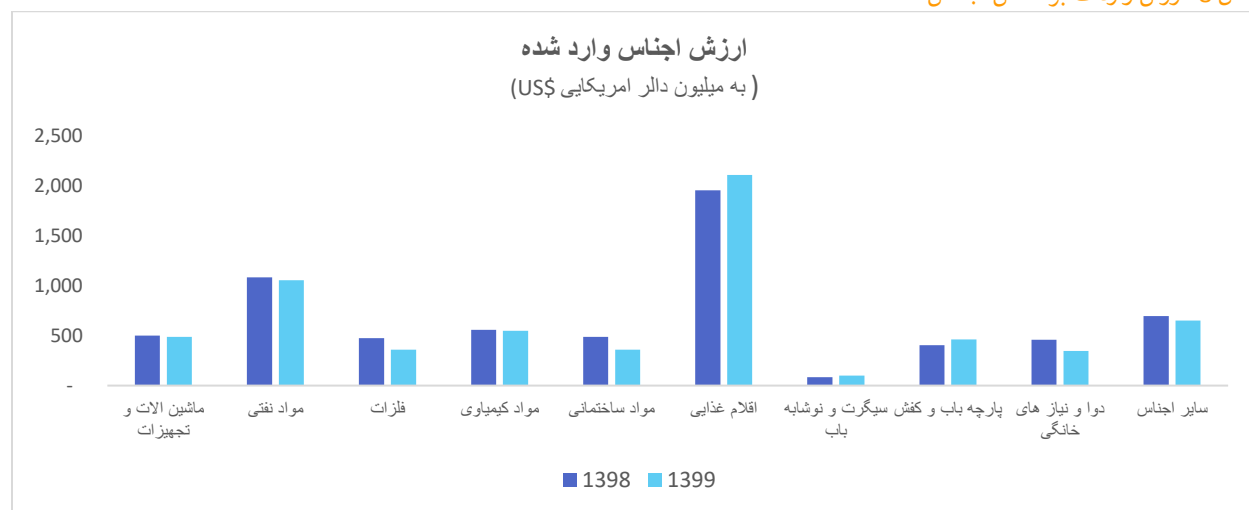

منبع: اداره ملی احصایه و معلومات، ۲۰۲۱

در سال مالی ۱۳۹۹، مواد غذایی یکی از بالاترین اقلام وارداتی در جریان این همه گیری محسوب شده که نشان دهنده ۷.۸ فیصد افزایش را نسبت به سال قبل نشان می دهد. در حالیکه واردات ماشینری، مواد ساختمانی، مواد نفتی و غیره در سال مالی ۱۳۹۹ بطور قابل ملاحظه کاهش یافته است.

چارت ذیل واردات اجناس را بین سال های مالی ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ مقایسه می کند.

شکل ۸: ارزش واردات بر اساس اجناس

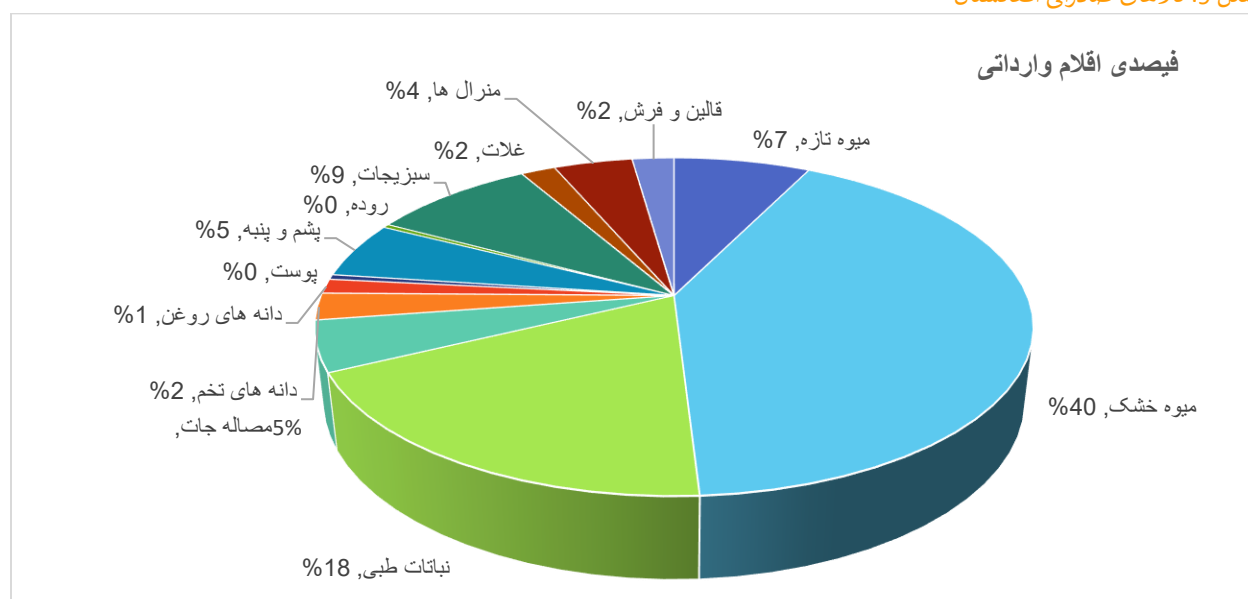
منبع: اداره ملی احصایه و معلومات، ۲۰۲۱

اقلام عمده صادرات و واردات افغانستان

در سال مالی ۱۳۹۹، محصولات میوه یکی از بالاترین اقلام صادراتی در جریان این همه گیری محسوب شده که ۴۷ فیصد تمام صادرات کشور را در سال متذکره نشان می دهد. مجموع صادرات میوه خشک و تازه در سال مالی ۱۳۹۹ بالغ به ۳۶۸ میلیون دالر امریکایی می رسید. سایر اقلام مانند نباتات طبی، سبزیجات و Spices بالترتیب ۱۸ فیصد، ۹ فیصد و ۵ فیصد مجموع صادرات کشور را تشکیل می دهد.

شکل ذیل نشان دهنده ۱۴ قلم صادرات کشور طی سال مالی ۱۳۹۹ است.

شکل ۹: کالاهای صادراتی افغانستان

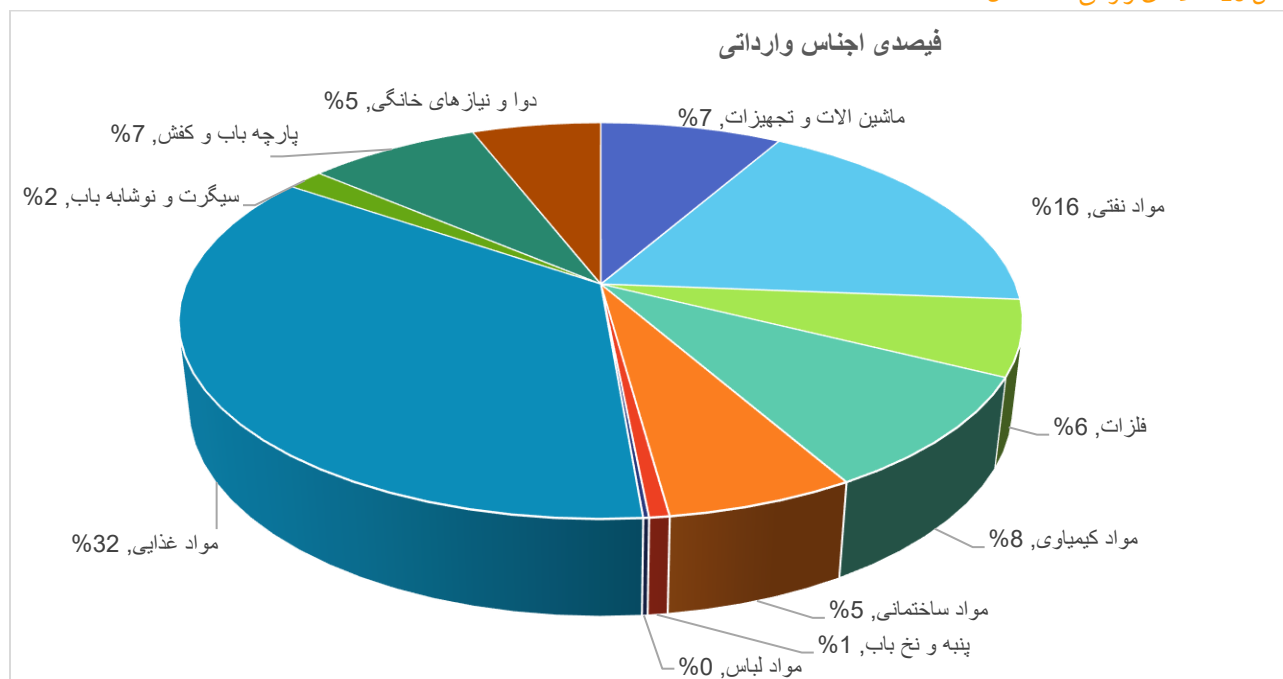

منبع: اداره ملی احصایه و معلومات، ۲۰۲۱

در سال مالی ۱۳۹۹، ارزش اقلام وارداتی به ۶۵۳۷ میلیون دالر امریکایی رسید که نظر به سال قبلی ۳.۵ فیصد کاهش را نشان می دهد. واردات اقلام مواد لباس، مواد ساختمانی، پنبه و نخ باب، فلزات، تجهیزات و ماشین الات و مواد نفتی بالترتیب ۳۴ فیصد، ۲۶ فیصد، ۲۵ فیصد، ۲۴ فیصد، ۳ فیصد و ۳ فیصد نظر به سال قبلی کاهش نموده است.

شکل ذیل نشان دهنده اقلام وارداتی و سهم شان در مجموع واردات طی سال مالی ۱۳۹۹ می باشد.

شکل 10: کالاهای وارداتی افغانستان

منبع: اداره ملی احصایه و معلومات، 2021

2. بررسی عملکرد مالی

خلاصه مالی برای سال های مالی 1398 و 1399

خلاصه گزارش مالی - آخر سال 1399

بودجه ملی (نهایی) 506594 میلیون افغانی

بودجه عادی (نهایی) 310212 میلیون افغانی

بودجه انکشافی (نهایی) 196382 میلیون افغانی

عوايد مجموعی داخلی: از مجموع 177280 میلیون هدف عوایدی، مبلغ 173085 میلیون افغانی جمع آوری گردید.

مصارف مجموعی: مصارفات دولت بصورت مجموعی 506594 میلیون افغانی در پلان گرفته شده بود که از جمله آن مبلغ 433386 میلیون افغانی به مصرف رسید؛ یعنی 85 درصد کل بودجه که از آنجمله مبلغ 273946 میلیون افغانی را بودجه عادی و 159449 میلیون را بودجه انکشافی تشکیل میداد.

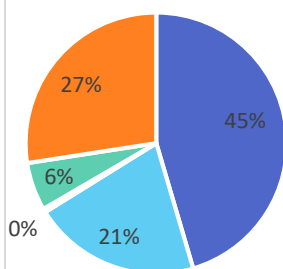
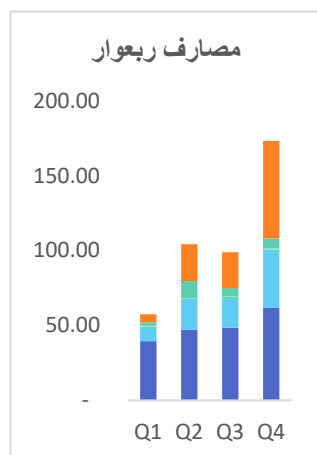
کمک های مالی دونه: تعهدات مالی دونه ها مجموعاً مبلغ 230183 میلیون در بودجه ملی در نظر گرفته شده بود که از آنجمله مبلغ 201555 میلیون افغانی به مصرف رسیده است.

ارقام ذیل تماماً به میلیارد افغانی محاسبه گردیده است

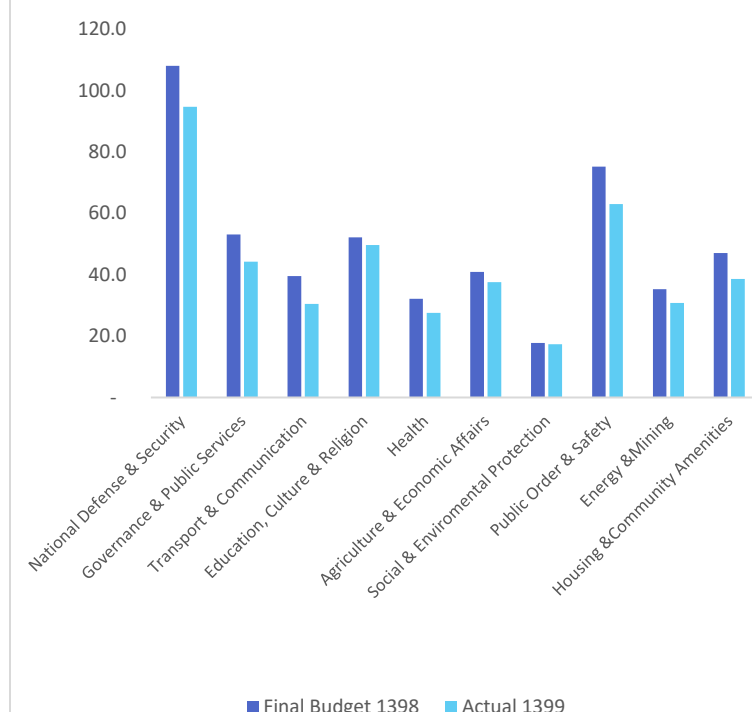
مصارف منابع داخلی

مصارف توسط سکتورها

مصرف به اساس کود های اقتصادی

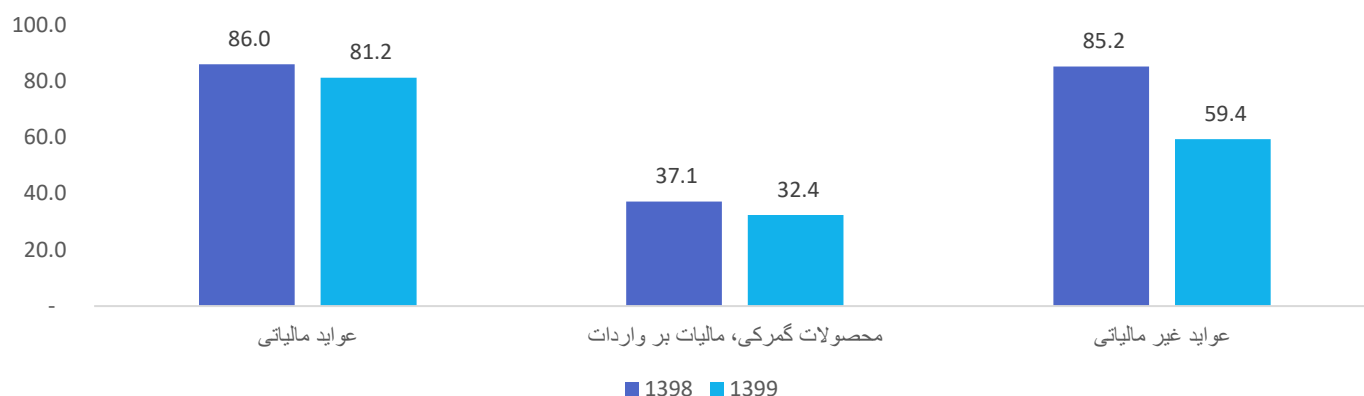

- مزد و معاشات
- استفاده از اجناس و خدمات
- مفاد و بازپرداخت قروض
- سببایدی ها، مساعدت ها، منفعت های اجتماعی و کمک ها
- کسب دارائی ها

عوايد داخلي از منابع بزرگ عايداتي (به ميليارد افغانی)

منابع عوايد داخلي

2.1 بودجه ملی

بودجه و پلان گذاري مالی در روند بودجه سازي بطور قابل ملاحظه ابزار های بسيار مهمی به شمار میروند که اين امر باعث می شود همه ساله تلاش های بیشتری در جهت بهبود روند بودجه سازي و پلان گذاري مالی صورت گیرد. با درک اين مهم و با در نظر داشت تداوم ريفورم در پروسه بودجه سازي و پلان گذاري مالی که عمدتاً بر آوردن اصلاحات و بهبود در پلان گذاري مالی دولت متمرکز است، بودجه سال مالی 1399 بر مبنای معيار های بين المللی ساخته و در ترکیب بودجه عادی و انکشافی ارائه گردید.

بودجه ملی ج.ا.ا. متشکل از دو نوع بودجه است که اولی آن بودجه عادی بوده و در بر گیرنده مصارفات دولت از قبیل مزد و معاشات کارمندان دولتی، تهیه و تسهیل مواد نفتی و همچنان مصارفات روزمره می باشد. نوع دوم آن بودجه انکشافی است و مصارفات تمام پروژه های انکشافی که در سطح کشور روی دست گرفته می شوند را تحت پوشش قرار می دهد، مانند سرک سازی، ساخت و ساز و احیای سیستم های زارعت و آبیاری و همچنان پروگرام های اولویت ملی را شامل می شود.

در سال مالی 1399 دولت ج.ا.ا. بودجه ملی را مجموعاً 428 ميليارد افغانی تخمین نموده بود که در کل 33 درصد تولید ناخالص داخلی کشور را تشکیل میداد، اما در جریان سال متذکره بودجه ملی شاهد تغییرات متعدد بود که نهایتاً 506 ميليارد افغانی به عنوان بودجه نهایی در سند بودجه ملی کشور به تصویب رسید که البته از آنجمله 310.2 ميليارد را بودجه عادی و 196.3 ميليارد را بودجه انکشافی تشکیل میداد. قابل یاد آورiest که مبلغ 230 ميليارد افغانی از مجموع 506 ميليارد بودجه ملی کشور را کمک های کشور های تمويل کننده تشکیل داده و متباقی از منابع داخلی تمويل گردیده بود.

بودجه سال مالی 1399 نشاندهنده تغییر قابل توجه در رویکرد مالی دولت است. دولت بودجه ملی را بصورت واحد و تلفیقی در میان مدت در ترکیب بودجه عادی و انکشافی با در نظر داشت تجارب خوب بين المللی ارائه میدارد. در عین زمان، حکومت متعهد به مدیریت

بودجه ملی بصورت حسابداری و باورمند می باشد که آوردن ریفورم در بودجه منجر به کاهش فساد و تقویت مدیریت مالی عامه در کشور خواهد شد.

در ابتدا مصارفات مجموعی بودجه برای سال مالی ۱۳۹۹ مبلغ ۴۲۸ میلیارد افغانی در نظر گرفته شده بود که ۳۳ درصد تولید ناخالص داخلی را تشکیل میداد که از آنجمله ۲۸۱ میلیارد افغانی بودجه عادی و ۱۴۷ میلیارد بودجه انکشافی بود، اما در جریان سال در بودجه عادی و انکشافی تغییرات متعدد آورده شد که نهایتاً ۵۰۶ میلیارد افغانی به عنوان بودجه نهایی در سند بودجه ملی کشور به تصویب رسید. از آنجمله به ترتیب ۳۱۰.۲ میلیارد را بودجه عادی و ۱۹۶.۳ میلیارد را بودجه انکشافی تشکیل میداد که ایجاد تغییرات نسبی و مثبت در بودجه عادی و انکشافی سبب شد تا در نتیجه ۱۰.۳ درصد در بودجه عادی و ۳۳.۵ درصد در بودجه انکشافی افزایش رونما گردد.

قابل ذکر است که برای جمع آوری عواید در سال مالی ۱۳۹۹ در ابتدا مجموعاً ۲۰۸ میلیارد افغانی بجز از منابع تمویل خارجی هدف تعیین گردیده بود، اما این هدف بعداً در جریان سال به ۱۷۷.۲ میلیارد افغانی کاهش پیدا کرد که دلیل عمده آن شیوع ویروس کرونا، وضع محدودیت ها و مسدود شدن بنادر مهم تجارتي کشور بود، مسئله ای که تأثیرات عمیق خود را در نیمه اول سال بالای جمع آوری عواید گذاشت. در بودجه نهایی سال مالی ۱۳۹۹ در حدود ۲۰۱ میلیارد افغانی؛ یعنی ۳۹.۸ درصد کل بودجه ملی از منابع تمویل خارجی بدست آمده بود که از آنجمله به ترتیب ۱۳۶ میلیارد برای بودجه عادی و ۶۵.۵ میلیارد به بودجه انکشافی تخصیص داده شد. بیلانس مجموعی بودجه بشمول کمک های مالی دونه ها، کسر بودجی ۳۹.۷ میلیارد افغانی را نشان میدهد که این خلاء از طریق اخذ قرضه تمویل خواهد شد، اما کسر متذکره بدون کمک مالی کشور های تمویل کننده در حدود ۲۴۲.۶ میلیارد افغانی است. چارت ذیل خلاصه بودجه سال مالی ۱۳۹۹ را نشان میدهد.

جدول ۴: خلاصه بودجه برای سال مالی ۱۳۹۹

به میلیون افغانی	۱۳۹۸ حقیقی	۱۳۹۸ % فیصدی تولید ناخالص داخلی	۱۳۹۹ بودجه ابتدایی	۱۳۹۹ % تولید ناخالص داخلی	۱۳۹۹ بودجه نهایی	% ۱۳۹۹ فیصدی بودجه نهایی
بودجه عادی						
عواید بودجه عادی	300,754	22.8	309,075	23.9	269,234	14.8
عواید داخلی	208,309	15.8	173,085.0	13.4	177,281	-2.4
کمک های مالی عادی	92,445	7.0	135,990.0	10.5	91,953	47.9
مصارفات بودجه عادی	281,164	21.3	274,545	21.2	310,212	89
بیلانس بودجه عادی (۳)						
بجز از کمک های مالی	-72,855	-5.5	-101,460	-7.8	-132,931	76
بشمول کمک های مالی	19,590	1.5	34,530	2.7	-40,978	-84
شاخص ثبات مالی						
(عواید داخلی / مصارفات عادی)	74%		63%	0.0	57%	
بودجه انکشافی						
کمک های مالی انکشافی (۱)	87,518	6.6	65,565	5.1	138,230	47
مصارفات بودجه انکشافی	138,957	10.5	159,048	12.3	196,382	81

161	-58,152	-7.2	-93,482	-3.9	-51,439	بیاننس بودجه انکشافی (3)
						مجموع بودجه
92	407,464	28.9	374,640	29.4	388,272	عواید (1)
98	177,281	13.4	173,085	15.8	208,309	عواید داخلی
88	230,184	15.6	201,555	13.6	179,963	کمک های مالی (1)
86	506,594	33.5	433,593	31.8	420,121	مصارفات
						بیاننس مجموع بودجه
79	-329,314	-20.1	-260,508	-16.0	211,812	بجز از کمک های مالی
59	-99,130	-4.6	-58,953	-2.4	-31,850	بشمول کمک های مالی (3)
				0.0		نیازمندی تمویل مالی
			-58,953	-2.4	-31,850	بیاننس بشمول کمک های مالی
			96	0.0	211	فروش زمین و جایداد ها
			-58,857	-2.4	-31,639	اخذ قرضه / فراهم نمودن قرضه

منبع: دیتابیس سیستم معلوماتی مدیریت مالی افغانستان (AFMIS)، 2021

2.2 عواید

عملکرد عواید داخلی بعد از انتقال مسئولیت امنیتی به نیروهای افغان در سال مالی 1393، به شکل مسلسل تقویت نمود. باوجود عدم اطمینان از وضعیت سیاسی و امنیتی کشور، عملکرد عواید تا سال 1398 به گونه چشمگیر بهبود یافت. جمع آوری عواید از 3 فیصد تولید ناخالص داخلی (GDP) در سال 2002 به 15.7 فیصد در سال 2019 افزایش نمود، که با اوسط عواید کشور های کم درآمد مساوی میباشد. اما به علت شیوع و گسترش ویروس کرونا در سال 2020، عملکرد عواید به گونه قابل ملاحظه کاهش نمود. کوید-19 ضربه شدید را بالای اقتصاد کشور و جهان وارد کرد. فعالیت های اقتصادی کشور بدلیل وضع محدودیت ها بالای تجارت بین المللی، بسته شدن بنادر و بطلی شدن فعالیت های تجارتي و سرمایه گذاری و نیز فعالیت های تطابقی، کاهش نمود.

در ابتدا برای عواید سال مالی 1399 دو صد و نوه (209) میلیارد افغانی هدف تعیین گردیده بود، اما به علت بحران ناشی از ویروس کرونا در کشور، جمع آوری عواید در شش ماه اول سال کاهش یافته که منجر به پائین آمدن هدف تعیین شده الی 177 میلیارد افغانی گردید.

عواید مجموعی، به شمول کمک ها در سال مالی 1399 به 374.6 میلیارد افغانی رسید، در حالیکه سال گذشته 2.388 میلیارد افغانی بود، که 3.5 فیصد کاهش را نشان میدهد. این در حالیست که مقدار کمک های خارجی 201 میلیارد افغانی بوده، اما در جمع آوری عواید نسبت به سال گذشته کاهش دیده میشود.

مقدار مجموعی عواید جمع آوری شده داخلی در سال مالی 1399، 173 میلیارد افغانی بود که کاهش چشمگیر را نشان میدهد. عواید جمع آوری شده 13.4 فیصد تولید ناخالص داخلی (جی دی پی) را تشکیل میدهد. در حالیکه سال گذشته 15.7 فیصد بود. بر خلاف سال های گذشته، عملکرد عواید نتوانست در سال مالی 1399 بدلیل بحران ناشی از کوید-19، هدف مجموعی تعیین شده در بودجه را بدست بیاورد.

جدول ۵. خلاصه عواید

مقدار به ملیون افغانی	1398 حقیقی	1398 %GDP	1399 حقیقی	1399 %GDP	1399 هدف (اولیه)	1399 هدف (بازنگری شده)	1399 فیصدی زیادت/کمتر از 1398
عواید به شمول کمک ها (1)	388,271.6	29.4	374,640.4	28.9	434,383.5	407,464.1	-3.5
عواید بدون کمک ها (2)	208,309.0	15.8	173,085.0	13.4	208,900.0	177,280.6	-16.9
عواید مالیاتی	85,757.9	6.5	81,759.0	6.3	82,696.4	63,801.9	-4.7
مالیات ثابت	13,598.0	1.0	12,326.0	1.0	14,901.8	9,649.2	-9.4
مالیات بر عایدات	32,393.6	2.5	31,748.0	2.5	28,395.4	24,330.7	-2.0
مالیات بر دارایی	574.5	0.0	575.5	0.0	515.7	436.8	0.2
مالیات فروشات	35,725.5	2.7	33,620.5	2.6	37,026.8	27,751.0	-5.9
مجازات مالیاتی و جریمه های نقدی	3,466.3	0.3	3,489.0	0.3	1,856.6	1,634.2	0.7
تعرفه گمرکی، مالیات واردات	37,109.0	2.8	32,960.0	2.5	42,450.9	26,586.5	-11.2
عواید غیر مالیاتی	44,387.8	3.4	39,934.0	3.1	44,521.2	36,417.9	-10.0
عواید سرمایه	2,447.7	0.2	1,298.0	0.1	2,332.4	2,088.8	-47.0
فروشات اجناس و خدمات	8,716.7	0.7	9,612.0	0.7	9,258.0	7,707.8	10.3
مصارف اداری	30,564.5	2.3	25,859.0	2.0	28,694.3	23,527.5	-15.4
حقوق امتیاز	0.0	0.0	0.0	0.0	540.9	389.9	#DIV/0!
جریمه ها و مجازات غیر مالیاتی	812.3	0.1	785.0	0.1	690.0	537.4	-3.4
صنایع استخراجی	1,846.7	0.1	2,380.0	0.2	3,005.5	2,166.4	28.9
غیر مالیاتی دیگر							
عواید متفرقه	8,563.1	0.6	5,143.0	0.4	39,231.6	30,997.8	-39.9
فروشات زمین و تعمیرات	26,604.2	2.0	13,289.0	1.0	0.0	19,476.5	-50.0
مشارکت های اجتماعی	5,886.9	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	-100.0
کمک ها (1)	179,962.6	13.6	201,555.4	15.6	225,483.5	230,183.5	12.0
از کدام بودجه عملیاتی	92,445.0	7.0	135,990.0	10.5	94,953.2	91,953.2	47.1
دولت های خارجی	92,445.0	7.0	135,990.0	10.5			
نهادهای بین المللی	87,517.6	6.6	65,565.4	5.1			

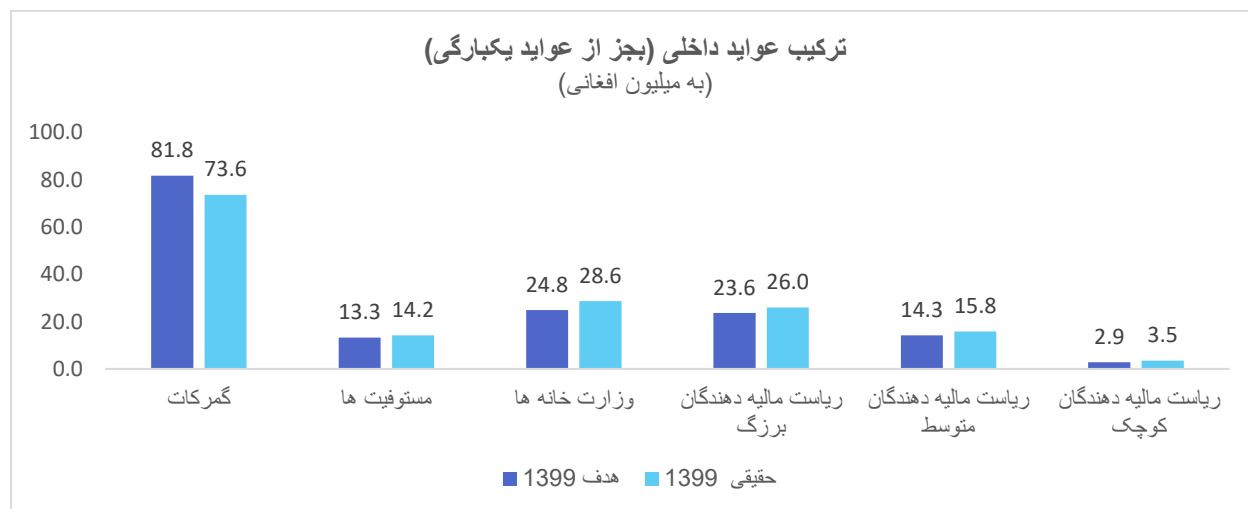
منبع: دیتابیس افسس، 2021

1. ارقام بودجه برای کمک های بودجه اصلی قابل مقایسه با حقیقی نمیباشد. بخاطریکه کمک های بودجه انکشافی که در بودجه اصلی ذکر شده، از قرضه ها تفکیک نگردیده است. این درحالیست که ارقام حقیقی که در فوق نشان داده شده، فقط برای کمک ها میباشند.
2. عواید بجز مفاد از فروش دارایی های ثابت (150)، و قرضه ها (18) میباشند. این موارد در چارچوب تمویل مالی شامل اند.

بحران ناشی از کوید-19 در مجموع اقتصاد کشور را به شدت متاثر نمود. سرحدات و بنادر بسته شده، محدودیت ها بالای تجارت بین المللی وضع گردید و فعالیت های تطابقی ضعیفتر شد. علاوه بر این، عدم اطمینان از وضعیت سیاسی و ناامنی در کشور نیز تاثیرات خود را بالای عملکرد عواید داخلی داشته است. به همین دلیل، عواید مجموعی 17 فیصد نسبت به سال گذشته کاهش یافت.

عملکرد تمام ادارات جمع آوری عواید، به ویژه گمرکات بدلیل شیوع کوید- 19 کاهش نمود که به علت بسته شدن سرحدات در زمان قرنطین نتوانست هدف تعیین شده را بدست بیاورد. مقدار مجموعی جمع آوری شده از گمرکات کشور به 8.2 میلیارد افغانی میرسد که کمتر از هدف تعیین شده میباشد. این درحالیست که دفاتر مالیات کوچک، متوسط، بزرگ و همچنان مستوفیت ها توانستند تا به اهداف تعیین شده نایل آیند، اما عملکرد عواید سال 1399 در مجموع نسبت به سال گذشته پائین تر بود.

شکل 7. سهم عواید داخلی

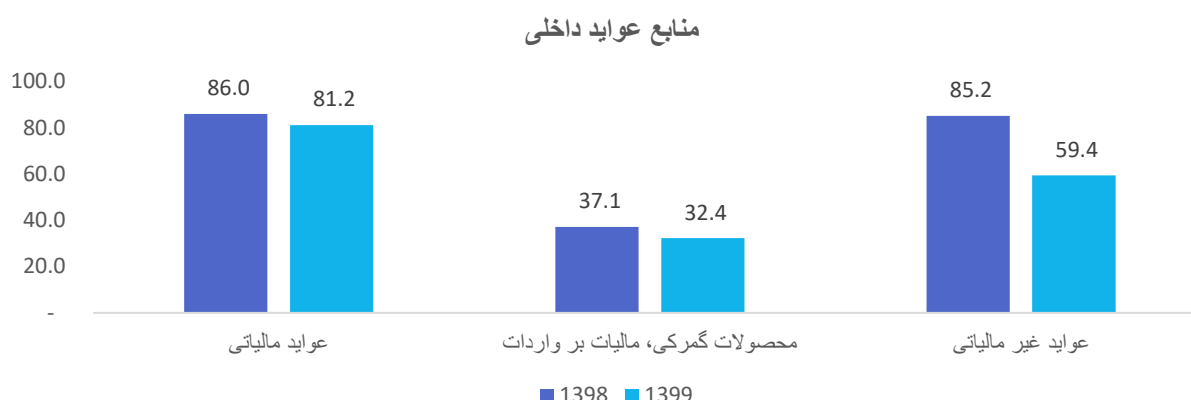

منبع: دیتابیس افمس، 2021

عواید مالیاتی، غیر مالیاتی و عواید گمرکات همکاران اساسی جمع آوری عواید اند. از این میان، عواید مالیاتی بزرگترین همکار در مجموع عواید میباشد که 47.2 فیصد، و به همین ترتیب عواید غیر مالیاتی 23.1 فیصد عواید مجموعی داخلی سال مالی 1399 را تشکیل مینماید. در سال مالی 1398، عواید مالیاتی، غیر مالیاتی و گمرکات به ترتیب 4.7 فیصد، 10 فیصد و 11.2 فیصد نسبت به سال گذشته کاهش نموده است. اگر ارقام سال های مالی 1398 و 1399 با هم مقایسه گردند، واضح میگردد که عواید داخلی سال 1399 به علت بحران کوید- 19 در مجموع کاهش نموده است. ارقام ذیل عواید جمع آوری شده داخلی نظر به اهداف تعیین شده برای سال مالی 1399 را نشان میدهند.

چارت ذیل مقایسه عواید جمع آوری شده داخلی سال های مالی 1398 و 1399 را نشان میدهد.

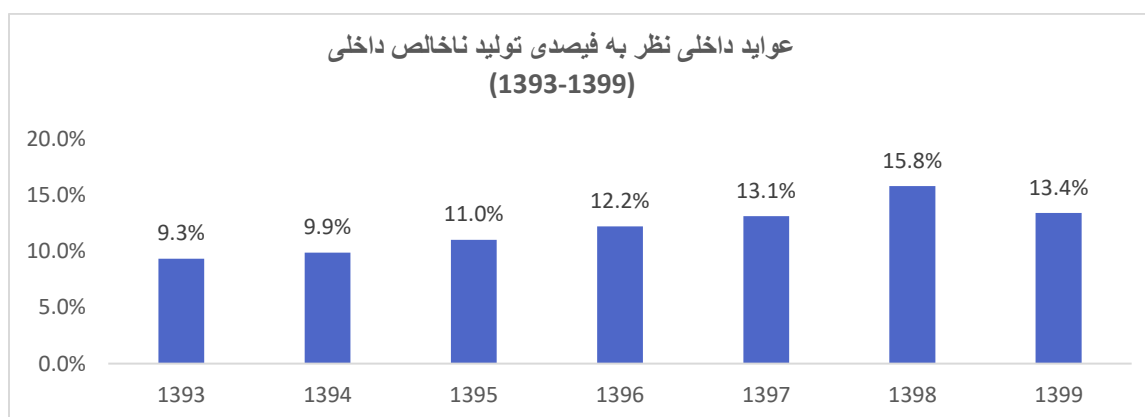
شکل ۸. جمع آوری عواید به اساس کتگوری های بزرگ در جریان سال های مالی ۱۳۹۸-۱۳۹۹

منبع: دیتابیس افمس، ۲۰۲۱

سهم عواید داخلی به عنوان فیصدی از تولید ناخالص داخلی در سال مالی ۱۳۹۹ اندکی (۱۳.۴ فیصد) کاهش یافته است. مجموع عواید به شکل تولید ناخالص داخلی (GDP)، سهم محصول یک کشور، که در داخل کشور جمع آوری میگردد را نشان میدهد. این نسبت حدود کنترل دولت بالای منابع اقتصادی کشور و حرکت به سوی خود کفایی را اندازه گیری مینماید.

شکل ۹. عواید سالانه داخلی نظر به فیصدی تولید ناخالص داخلی

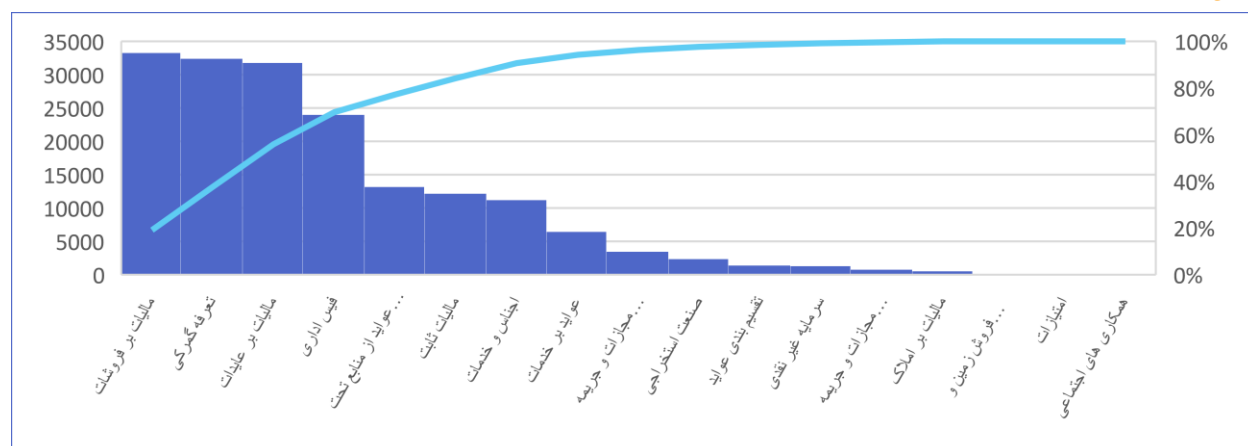

منبع: مدل اقتصادی و مالی، ۲۰۲۱

عواید مالیاتی

عواید مالیاتی، بخش بزرگ عواید را تشکیل میدهد. جمع آوری مالیات بیشتر، نشان دهنده یک سیستم قوی جمع آوری مالیات، قوت اقتصادی یک کشور و ثبات مالی میباشد. آوردن اصلاحات و تعدیلات در پالیسی های مالیاتی، و معرفی اقدامات جدید طی سال های پسین، منتج به افزایش عواید گردیده است. در سال مالی ۱۳۹۹ عواید مالیاتی جمع آوری شده ۸۱.۷ میلیارد و در سال ۱۳۹۸، ۸۵.۸ میلیارد افغانی بود. سهم عواید مالیاتی در عواید مجموعی داخلی در سال مالی ۱۳۹۹ از ۴۱.۲ فیصد به ۴۷.۲ فیصد افزایش نموده است.

شکل ۱۰. تفکیک عواید برای سال مالی ۱۳۹۹

منبع: دیتابیس افسس، ۲۰۲۱

عناصر عمده مالیات مشکل اند از:

- **مالیات ثابت:** عواید مجموعی جمع آوری شده از طریق مالیات در سال مالی ۱۳۹۹، به ۱۲.۳ میلیارد افغانی میرسد، در حالیکه سال گذشته ۱۳.۶ میلیارد افغانی بود. این در حالیست که سهم مالیات ثابت در عواید مجموعی داخلی در سال ۱۳۹۹، ۷ فیصد میباشد.
- **مالیات بر عایدات:** عواید که از طریق عایدات به دست میاید، دومین بزرگترین منبع عواید مالیاتی به حساب میرود که در سال مالی ۱۳۹۹ به ۳۱.۷ میلیارد و سال گذشته ۳۲.۳ میلیارد افغانی میرسید که ۹.۴ فیصد کاهش نسبت به سال گذشته را نشان میدهد. عواید عایدات ۱۸ فیصد تمام عواید جمع آوری شده سال ۱۳۹۹ را تشکیل میدهد.
- **مالیات بر فروشات:** مالیات که در سال مالی ۱۳۹۹ از طریق مالیات بر فروشات جمع آوری گردیده، به ۶.۳۳ میلیارد افغانی میرسد که سال گذشته ۳۵.۷ میلیارد افغانی بود. سهم عواید فروشات در مجموع عواید جمع آوری شده، ۱۹ فیصد بود.
- **تعرفه های گمرکی:** تعرفه های گمرکی بزرگترین جزء مالیات به شمار میرود که در سال مالی ۱۳۹۹، ۳۳ میلیارد، و در سال گذشته ۳۷.۱ میلیارد افغانی بود که نسبت به سال گذشته، ۴ میلیارد افغانی کاهش یافته است. سهم تعرفه های گمرکی در مجموع عواید جمع آوری شده، ۱۹ فیصد میباشد.

عواید غیر مالیاتی

عواید جمع آوری شده غیر مالیاتی در سال مالی ۱۳۹۹، ۴۰ میلیارد و در سال ۱۳۹۸، ۴۴.۳ میلیارد افغانی بود که ۱۶ فیصد کاهش نسبت به سال گذشته را نشان میدهد. فیس های جمع آوری شده اداری که به ۲۵.۸ میلیارد افغانی میرسد، بزرگترین سهم در عواید غیر مالیاتی پنداشته میشود. علاوه بر این، عواید جمع آوری شده از فروشات و خدمات در سال ۱۳۹۸ از ۸.۷ میلیارد به ۹.۶ میلیارد افغانی در سال مالی ۱۳۹۹ افزایش یافته است. به همین ترتیب، عواید جمع آوری شده از صنایع استخراجی نیز افزایش نموده است که در سال مالی ۱۳۹۸، ۱.۸ میلیارد بوده و در سال ۱۳۹۹ به ۲.۳ میلیارد افغانی میرسند. از سوی دیگر، عواید جمع آوری شده از سرمایه گذاری های املاک در سال ۱۳۹۹ به ۱.۲ میلیارد از ۲.۴ میلیارد افغانی در سال مالی ۱۳۹۸، کاهش نموده است.

عواید مستوفیت ها

عواید جمع آوری شده توسط مستوفیت ها با سایر منابع داخلی بخش مهم عواید دولت را تشکیل میدهد که شامل گمرکات ولایتی، دفاتر مالیه دهنده گان بزرگ، متوسط و کوچک نمیشد. عواید جمع آوری شده توسط مستوفیت ها در سال مالی 1399 به 14.2 میلیارد افغانی میرسد که 6.8 فیصد افزایش از هدف تعیین شده را که 13.3 میلیارد افغانی بود، نشان میدهد.

هزینه مالیات

دولت یک اندازه مصارف مالیاتی مانند مشوق های مالیاتی که برای انواع مشخص تهیه اجناس و خدمات، و یا تشویق کردن فعالیت های مشخص در تباری با اهداف پالیسی به کار برده میشوند، را داشته میباشد. به عنوان بخشی از تعهد به شفافیت کامل پالیسی، برخی از این موارد در اینجا ذکر شده است، و برخی از مصارف تخمینی عواید پیش بینی شده برای مصارف مالیات تجارت نیز در ذیل ذکر گردیده است:

مصارف مالیات تجارت

- معافیت مالیات بالای ارائه خدمات غیر انتفاعی صحی؛
- معافیت مالیات بالای ارائه خدمات غیر انتفاعی معارف؛
- مالیات ارائه خدمات مالی و بیمه به اساس ماده 65 قانون مالیات بر عایدات معاف است؛
- عاید که از کرایه منزل مسکونی برای مدت بیش از 6 ماه سال مالیاتی به فرد عادی داده شده باشد، نیز از مالیات معاف میباشد؛
- خدمات دینی، کمک های بشری، اجناس و خدمات که با دولت بمنظور بازسازی، بعد از وقوع حوادث طبیعی کمک میگردد، ورزش و تعلیمات بدنی، از مالیات معاف اند.

شرکت های خاص مندرج قانون سرمایه گذاری افغانستان همچنین می توانند از طریق استهلاك مصرف دارایی ها، مالیات شان معاف شوند - ساختمانها می تواند در مدت بیش از چهار سال، و سایر دارایی ها در مدت بیش از 2 سال استهلاك شوند. بمنظور تشویق صادرات، بخش از پالیسی دولت این است تا مالیات شان معاف باشد. اما اگر تولیدات در داخل کشور به فروش برسند، باید مالیات اش که 4 فیصد میباشد، پرداخت شود. ساده ترین راه که میتوان در مورد واردات که از مالیات معاف میباشدند معلومات حاصل نمود، راپور های سیستم اسیکودا (ASYCUDA) میباشدند. دولت هر واردات و مقدار مالیات پرداخت شده آن را ثبت می نماید. اگر هیچ پرداخت صورت نگرفته باشد، دلیل و مقدار معافیت نیز ذکر میگردد.

مقدار کمک مالی دونه ها در بودجه

تمام کمک های دریافت شده در سال مالی ۱۳۹۸، ۱۹۰.۶ میلیارد افغانی بوده که ۳۹.۸ فیصد بودجه نهایی و ۱۵.۶ فیصد تولید ناخالص داخلی را تشکیل میدهد.

جدول ۶، کمک های سال ۱۳۹۹

کمک ها (به ملیون افغانی)	۱۳۹۸	۱۳۹۹
کمک عملیاتی	۹۲,۴۴۵	۱۳۵,۹۹۰
عملیات های عادی	۱۲,۹۱۲	۳۶,۴۶۴.۶۴
صندوق وجهی حاکمیت نظم و قانون برای افغانستان (LOTFA)	۲۳,۴۵۱	۲۴,۴۶۱.۵۰
CSTCA کمک وزارت دفاع	۴۵,۲۶۴	۵۲,۴۴۳.۳۹
CSTCA کمک وزارت امور داخله	۲,۰۹۵	۵,۷۶۱.۱۷
۲۲۱۰۶۰ کمک ناتو برای اردوی ملی افغان	۲۲	-
کمیسیون اروپایی	۸,۷۰۲	۸,۷۲۴.۵۰
تمویل کننده گان دیگر	-	۸,۱۳۴.۸۴
بودجه انکشافی اختیاری	۱۹,۵۲۲	۱۷,۷۱۷
بودجه انکشافی غیر اختیاری	۶۷,۹۹۶	۴۷,۸۴۸
صندوق وجهی برای بازسازی افغانستان	۲۰,۸۷۸	۷,۲۷۸
بانک جهانی	۱۸,۲۹۳	۱۴,۴۷۸
تسهیلات مالی گلوبل	۱,۱۳۹	۱,۶۷۴
بانک انکشاف آسیایی	۱۸,۵۰۵	۲۰,۳۶۱
LOTFA، ملل متحد و دیگر نهاد های بین المللی	۲۳۰	۱۱۹
انگلستان و کمیسیون اروپایی	-	-
ایالات متحده و اداره ایالات متحده امریکا برای انکشاف بین المللی	۵,۲۵۰	۱,۴۲۷
کمک های مالی از سوی چندین تمویل کننده گان	۳,۷۰۱	۲,۵۱۱
کمک مجموعی	۱۷۹,۹۶۳	۲۰۱,۵۵۵

منبع: دیتابیس افسس، ۲۰۲۱

کمک های مالی دونه ها در بودجه عادی

مجموعاً کمک های دریافت شده در بودجه عملیاتی در سال مالی ۱۳۹۹، ۱۳۶ میلیارد افغانی بود که ۴۴ فیصد منبع این بودجه را تشکیل میدهد. بالاترین مقدار کمک های عملیاتی در سکتور امنیتی به مصرف رسیده است. چارت فوق اجزای کمک های عملیاتی در سال مالی ۱۳۹۹ را نشان میدهد.

• صندوق وجهی حاکمیت نظم و قانون برای افغانستان (LOTFA)

صندوق وجهی حاکمیت نظم و قانون عمدتاً حقوق الزحمه، جبران خسارت، هزینه غذا و مصارف بخش محبس پولیس ملی افغان را تهیه مینماید که قبلاً این مسئولیت به وزارت عدلیه مربوط میشد. مجموعاً کمک های موصول شده در این مورد در سال مالی ۱۳۹۹ در حدود ۲۴.۴ میلیارد افغانی بود.

• قومندانی مشترک انتقال مسئولیت های امنیتی افغانستان (CSTC-A)

کمک های این فرماندهی عمدتاً برای حمایت اردوی ملی افغان میباشد که قسمت کوچک این کمک ها به پولیس ملی نیز تخصیص میگردد. مقدار کمک که این نهاد در سال مالی ۱۳۹۹ به وزارت دفاع ملی نموده است به ۵۲.۴ میلیارد و به وزارت امور داخله به ۵.۸ میلیارد افغانی میرسد.

• کمک های عملیاتی از سوی صندوق وجهی برای بازسازی افغانستان (ARTF)

صندوق وجهی بازسازی افغانستان که توسط بانک جهانی اداره میشود در بخش معاشات کارمندان غیر نظامی اورگانهای امنیتی کمک می نماید. کمک دریافت شده از این صندوق در سال مالی ۱۳۹۹ به ۷.۳ میلیارد افغانی میرسد.

کمک مالی دوزر ها در بودجه انکشافی

کمک های دریافت شده مجموعی برای بودجه انکشافی سال مالی ۱۳۹۹ به ۶۵.۶ میلیارد افغانی میرسد که ۳۳.۴ فیصد تمام بودجه انکشافی را تشکیل میدهد. در همین سال مقدار کمک های مجموعی اختیاری ۱۷.۷ میلیارد و غیر اختیاری ۴۷.۸ میلیارد افغانی بود. منابع کمک های هر دو اختیاری و غیر اختیاری در چارت های فوق نشان داده شده است.

2.3 مصارف

بودجه دولت متشکل از دو بخش عملیاتی و انکشافی میباشد. در ابتدا بودجه مجموعی برای سال مالی ۱۳۹۹، ۴۲۸.۳ میلیارد افغانی تخمین شده بود، اما به علت شیوع کوید-۱۹ دوباره بازنگری گردیده، ۵۰۶.۶ میلیارد افغانی تعیین شد که از این جمله ۶۱ فیصد (۳۱۰ میلیارد) آن عملیاتی و متباقی (۱۸۶) میلیارد افغانی برای بودجه انکشافی مختص شده بود. از سوی دیگر، مصرف مجموعی دولت ۴۳۳.۴ میلیارد افغانی بود که معادل ۳۳.۵ فیصد تولید ناخالص داخلی (GDP) سال ۱۳۹۹ میباشد. به همین ترتیب، مصرف بودجه عملیاتی ۲۷۳.۹ میلیارد و بودجه انکشافی ۱۵۹.۴ میلیارد افغانی بود. دولت توانست تا ۸۵.۵ درصد بودجه را تا آخر سال به مصرف برساند که ۳.۲ فیصد افزایش نسبت به سال گذشته را نشان میدهد.

Table 7. خلاصه مصارف

به ملیون افغانی	حقیقی ۱۳۹۸	۱۳۹۸	حقیقی ۱۳۹۹	تولید % ناخالص داخلی	بودجه اصلی ۱۳۹۹	بودجه ۱۳۹۹ نهایی	حقیقی به گونه فیصدی بودجه نهایی ۱۳۹۹
مصارف مجموعی ناخالص	420,121.1	31.8	433,386.1	33.5	428,380.1	506,594.2	85.5
بودجه عملیاتی	281,164.3	21.3	273,946.1	21.2	281,310.2	310,211.9	88.3
بودجه انکشافی	138,956.8	10.5	159,440.0	12.3	147,070.0	196,382.2	81.2
مصارف مجموعی ناخالص (۱)	419,910.2	31.8	433,482.0	33.5			
بودجه عملیاتی	280,953.4	21.3	274,042.0	21.2			
بودجه انکشافی	138,956.8	10.5	159,440.0	12.3			
مصارف عادی)	319,322.1	24.2	314,512.0	24.3	306,450.1	357,034.8	88.1
بودجه عملیاتی	275,385.7	20.9	266,062.0	20.6	271,231.4	294,134.9	90.5
بودجه انکشافی	43,936.4	3.3	48,450.0	3.7	35,218.7	62,899.9	77.0
امتیازات کارمندان	197,467.3	15.0	197,089.0	15.2	201,817.4	210,634.2	93.6
بودجه عملیاتی	197,467.3	15.0	197,089.0	15.2	201,817.4	210,634.2	93.6
بودجه انکشافی	0.0	0.0	0.0	0.0	-	-	-

76.1	117,857.3	83,288.7	6.9	89,641.0	6.3	83,495.6	استفاده اجناس و خدمات
74.5	56,094.0	49,914.0	3.2	41,767.0	3.0	40,028.3	بودجه عملیاتی
77.5	61,763.3	33,374.7	3.7	47,874.0	3.3	43,467.3	بودجه انکشافی
100.0	1,957.5	-	0.2	1,957.0	0.2	2,203.4	سود (2)
100.0	1,957.5	-	0.2	1,957.0	0.2	2,203.4	بودجه عملیاتی
-	-	-	0.0	0.0	0.0	0.0	بودجه انکشافی
97.1	26,585.7	21,344.0	2.0	25,825.0	2.7	36,155.8	انتقالات (3)
99.2	25,449.2	19,500.0	2.0	25,249.0	2.7	35,686.7	بودجه عملیاتی
50.7	1,136.5	1,844.0	0.0	576.0	0.0	469.1	بودجه انکشافی
82.4	144,311.0	106,833.6	9.2	118,874.1	7.6	100,799.0	خریداری ناخالص دارایی های غیر مالی
65.0	12,133.0	10,078.8	0.6	7,884.1	0.4	5,778.6	بودجه عملیاتی
84.0	132,178.0	96,754.8	8.6	110,990.0	7.2	95,020.4	بودجه انکشافی
							خریداری خالص دارایی های غیر مالی (1)
			9.2	118,970.0	7.6	100,588.1	بودجه عملیاتی
			0.6	7,980.0	0.4	5,567.7	بودجه انکشافی
			8.6	110,990.0	7.2	95,020.4	کود احتمالی
	5,248.4	15,096.4					

منبع: دیتابیس افسس، 2021

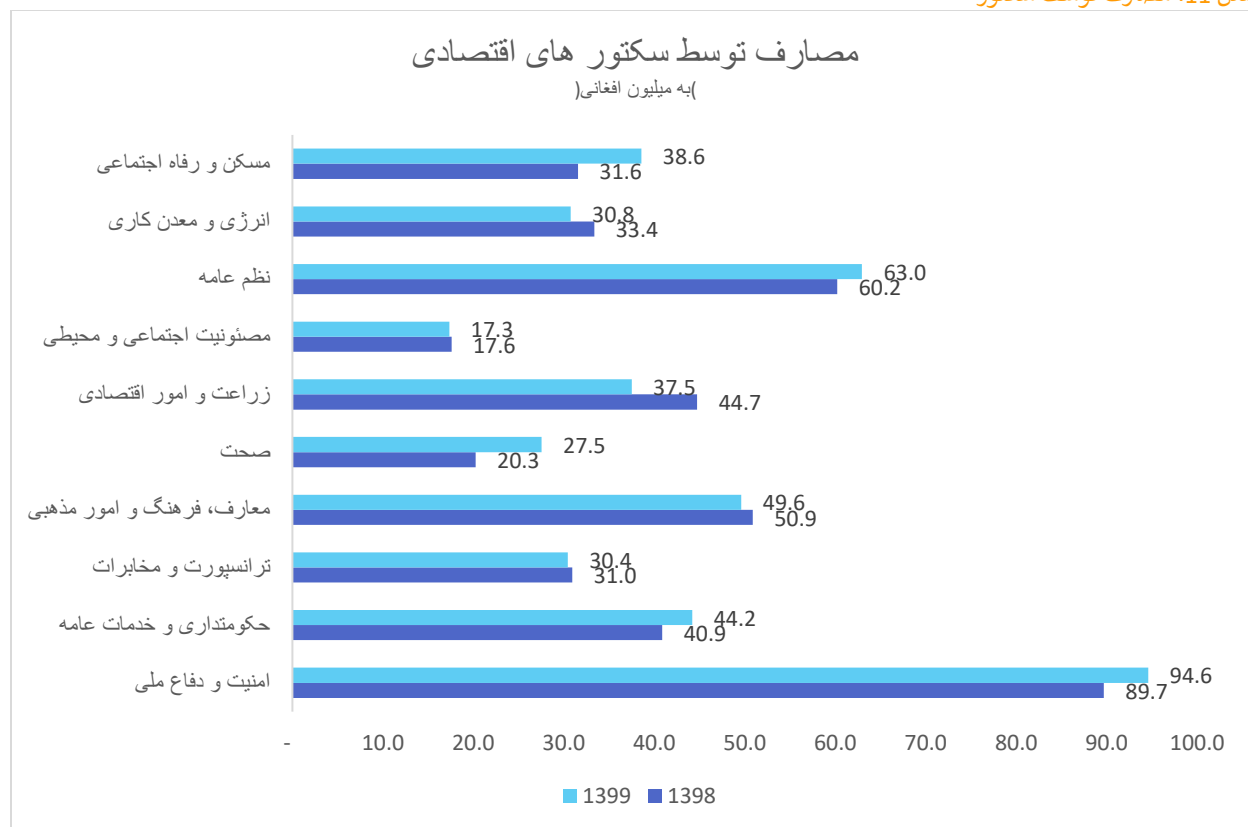
1. درآمد ها از فروشات درارایی های ثابت شامل ارقام مجموع نمیشد.
2. فقط سود از جمله حقیقی ها میباشد. با این حال ، ارقام بودجه شامل بازپرداخت های اصل و سود است.
3. ارقام بودجه برای کود 24 فقط شامل تقاعد های بودجه بندی شده از ذخیره احتمالی میباشد. به همین علت، مصرف اصلی شاید بالاتر از مصرف تعیین شده در بودجه باشد.
4. بودجه و ارقام بازنگری شده بودجه انکشافی اجناس و خدمات (کد 21) و سرمایه (کد 25) در دسترس نمیشد، چرا که بودجه انکشافی نشر شده به دو گروپ فوق تقسیم نگردیده است.
5. ارقام بودجه نهایی به جز سود (کد 23) ، سبیدی ها، و انتقالات (کد 24) در سیستم افسس موجود است. بخاطریکه ارقام افسس شامل ذخیره های احتمالی در این کتگوری ها میباشد. همخوانی ارقام بودجه بین کتگوری ها نیز نهایی نگردیده و مجموع هر کتگوری در بودجه عمومی که 434.3 میلیارد افغانی میباشد، اضافه نگردیده است.

مصارف به اساس سکتور

بمنظور تقویت رشد اقتصادی، مصارف دولت از طریق بعض سکتور های مهم اقتصادی انجام میشود. چارت و جدول ذیل مصارف سال های مالی 1398 و 1399 را به اساس سکتور به شکل مقایسوی نشان میدهند. امنیت و دفاع ، حکومت داری و خدمات عامه، ترانسپورت و ارتباطات، معارف، فرهنگ و مذهب، صحت، زراعت و امور اقتصادی، حفاظت محیط زیست، نظم و امنیت عامه، انرژی و معادن، مسکن و امکانات اجتماعی از جمله ده سکتور اقتصادی به شمار میروند. چارت مصارف نشان میدهد که سکتور های دفاعی و امنیتی و نظم و امنیت عامه به ترتیب بیشترین مصارف، و سکتور های صحت و حفاظت از محیط زیست کمترین مصارف را در مقایسه با سایر سکتور ها داشته اند. مصارف هر دو بخش بودجه (عادی و انکشافی) به اساس سکتور تهیه میشود. این در حالیست که مصرف بودجه عادی 2.4 فیصد کاهش اما مصرف بودجه انکشافی 14.4 فیصد افزایش را نسبت به سال گذشته نشان میدهد. چارت مصارف نشان

میدهد که عملکرد مصرف بودجهٔ سکتورهای دفاعی و امنیتی، حکومت داری و خدمات عامه، صحت، نظم عامه، و مسکن و امکانات اجتماعی بهبود نموده و 5 سکتور باقیمانده بودجه کمتر را نسبت به سال 1398، به مصرف رسانیده اند. چارت و جدول پائین مصرف بودجهٔ سالهای مالی 1399 و 1398 را مقایسوی، به اساس سکتور نشان میدهد.

شکل 11: مصارف توسط سکتور

منبع: دیتابیس افمس 2021

سکتور امنیتی و دفاعی

بخش امنیتی و دفاعی همچون بزرگترین سکتور مصرف کننده به جا مانده است. این سکتور بطور مجموعی 94.6 میلیارد افغانی را به مصرف رسانده است که 21.8 فیصد مصرف مجموعی و 7.3 فیصد تولید ناخالص مجموعی (GDP) را نشان میدهد. در کل 108 میلیارد افغانی برای سکتور متذکره تخصیص گردیده بود که توانست 87.6 فیصد آن را به مصرف برساند. بخش بزرگ مصرف سکتور امنیتی و دفاعی (99.7) فیصد، عملیاتی بوده که عمدتاً توسط تمویل کننده گان، اکمال میگردد. وزارت دفاع، ریاست عمومی امنیت ملی، خدمات محافظت ریاست جمهوری و شورای امنیت ملی، نهاد های استند که تحت سکتور امنیتی قرار دارند.

سکتور حکومتداری و خدمات عامه

وزارت ها و نهاد های که سکتور حکومتداری و خدمات عامه را تشکیل میدهند، پارلمان (ولسی جرگه و مشرانو جرگه) دفتر اداری رئیس جمهور، ادارهٔ مستقل اورگانهای محل، وزارت دولت در امور پارلمانی، کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی، کمیسیون مستقل انتخابات، وزارت عدلیه، وزارت دولت در امور صلح، و چندین نهاد های دیگر دولتی میباشند. این سکتور در سال مالی

۱۳۹۹، مجموعاً ۴۴.۲ میلیارد افغانی را به مصرف رسانده که منجمله ۲۳.۴ میلیارد، در بخش عملیاتی و متباقی آن در بخش انکشافی به مصرف رسیده است. باید گفت که بخش عمده بودجه انکشافی این سکتور را پروژه مدیریت مالی عامه تشکیل میدهد که توسط بانک جهانی تمویل میگردد. مصرف که توسط این سکتور صورت گرفته، ۱۰.۲ فیصد مصرف مجموعی و ۳.۴ فیصد تولید ناخالص داخلی سال مالی ۱۳۹۹ را تشکیل میدهد.

جدول ۸: مصارف توسط سکتور اقتصادی

۱۳۹۹ حقیقی به شکل فیصدی بودجه نهایی	۱۳۹۹ بودجه نهایی تولید % ناخالص داخلی	۱۳۹۹ بودجه نهایی (۱)	۱۳۹۹ تولید % ناخالص داخلی	۱۳۹۹ of مجموعاً مصرف شده	۱۳۹۹ سالانه حقیقی	۱۳۹۸ تولید % ناخالص داخلی	۱۳۹۸ of مجموعاً مصرف شده	۱۳۹۸ سالانه حقیقی	به ملیون افغانی
۸۷.۶	۸.۳	۱۰۸,۰۲۰	۷.۳	۲۱.۸	۹۴,۶۱۴	۶.۸	۲۱.۳	۸۹,۷۱۱	امنیت و دفاع ملی
۸۷.۶	۸.۳	۱۰۷,۷۰۴	۷.۳	۳۴.۴	۹۴,۳۲۸	۶.۸	۳۱.۸	۸۹,۴۰۵	بودجه عملیاتی
۹۰.۴	۰.۰	۳۱۶	۰.۰	۰.۲	۲۸۶	۰.۰	۰.۲	۳۰۶	بودجه انکشافی
۸۳.۳	۴.۱	۵۳,۰۸۹	۳.۴	۱۸.۴	۴۴,۲۰۰	۳.۱	۱۹.۳	۴۰,۸۸۹	حکومتداری و خدمات عامه
۹۰.۸	۲.۰	۲۵,۷۵۴	۱.۸	۲۰.۶	۲۳,۳۸۴	۲.۰	۲۲.۶	۲۶,۸۷۳	بودجه عملیاتی
۷۶.۲	۲.۱	۲۷,۳۳۵	۱.۶	۱۴.۷	۲۰,۸۱۶	۱.۱	۱۲.۰	۱۴,۰۱۷	بودجه انکشافی
۷۷.۰	۳.۱	۳۹,۵۴۲	۲.۴	۷.۰	۳۰,۴۴۳	۲.۳	۷.۴	۳۰,۹۵۲	ترانسپورت و ارتباطات
۱۰۰.۶	۰.۳	۴,۲۵۶	۰.۳	۱.۶	۴,۲۷۹	۰.۲	۰.۹	۲,۶۲۱	بودجه عملیاتی
۷۴.۱	۲.۷	۳۵,۲۸۶	۲.۰	۱۶.۵	۲۶,۱۶۴	۲.۱	۲۰.۴	۲۸,۳۳۱	بودجه انکشافی
۹۵.۲	۴.۰	۵۲,۱۳۲	۳.۸	۱۱.۴	۴۹,۶۳۲	۳.۹	۱۲.۱	۵۰,۸۹۶	معارف، فرهنگ و مذهب
۹۶.۵	۳.۵	۴۵,۹۳۶	۳.۴	۱۶.۱	۴۴,۳۱۱	۳.۵	۱۶.۳	۴۵,۹۶۷	بودجه عملیاتی
۸۵.۹	۰.۵	۶,۱۹۶	۰.۴	۳.۳	۵,۳۲۱	۰.۴	۳.۵	۴,۹۲۹	بودجه انکشافی
۸۵.۷	۲.۵	۳۲,۱۳۵	۲.۱	۶.۴	۲۷,۵۵۰	۱.۵	۴.۸	۲۰,۲۶۱	بودجه عملیاتی
۹۰.۸	۰.۵	۷,۱۱۶	۰.۵	۲.۴	۶,۴۵۸	۰.۳	۱.۶	۴,۴۸۲	بودجه عملیاتی
۸۴.۳	۱.۹	۲۵,۰۲۰	۱.۶	۱۳.۳	۲۱,۰۹۲	۱.۲	۱۱.۳	۱۵,۷۷۹	بودجه انکشافی
۹۱.۷	۳.۲	۴۰,۹۱۷	۲.۹	۸.۷	۳۷,۵۱۴	۳.۴	۱۰.۶	۴۴,۷۴۷	امور اقتصادی و زراعتی
۹۷.۱	۱.۶	۲۰,۴۰۰	۱.۵	۷.۲	۱۹,۸۰۰	۲.۵	۱۱.۶	۳۲,۶۳۵	بودجه عملیاتی
۸۶.۳	۱.۶	۲۰,۵۱۷	۱.۴	۱۱.۱	۱۷,۷۱۴	۰.۹	۸.۷	۱۲,۱۱۱	بودجه انکشافی
۹۷.۴	۱.۴	۱۷,۸۰۷	۱.۳	۴.۰	۱۷,۳۴۰	۱.۳	۴.۲	۱۷,۶۰۱	حفاظت از محیط زیست
۹۷.۸	۱.۳	۱۶,۷۳۸	۱.۳	۶.۰	۱۶,۳۶۸	۱.۲	۵.۸	۱۶,۴۲۳	بودجه عملیاتی
۹۰.۹	۰.۱	۱,۰۷۰	۰.۱	۰.۶	۹۷۲	۰.۱	۰.۸	۱,۱۷۷	بودجه انکشافی
۸۷.۳	۵.۸	۷۵,۱۷۴	۲.۴	۷.۱	۶۲,۹۷۸	۲.۵	۷.۹	۶۰,۲۲۳	نظم عامه
۸۸.۹	۵.۸	۷۴,۶۸۶	۰.۱	۰.۵	۱,۳۹۱	۰.۱	۰.۵	۵۹,۱۹۳	بودجه عملیاتی
۸۷.۲	۰.۰	۴۸۷	۲.۳	۱۸.۵	۲۹,۳۶۳	۲.۴	۲۲.۹	۱,۰۳۱	بودجه انکشافی
۸۷.۳	۲.۷	۳۵,۲۴۱	۰.۳	۱.۰	۳۰,۷۵۴	۰.۲	۰.۶	۳۳,۳۶۸	معدن و انرژی
۸۸.۹	۰.۱	۱,۵۶۶	-	-	۰	-	-	۱,۵۳۸	بودجه عملیاتی
۸۷.۲	۲.۶	۳۳,۶۷۶	۰.۳	۲.۷	۴,۳۷۲	۰.۲	۱.۷	۳۱,۸۳۰	بودجه انکشافی
۸۲	۴	۴۷,۰۷۱	۳	۹	۳۸,۵۶۸	۲	۸	۳۱,۵۷۴	مسکن و امکانات اجتماعی
۸۶	۰	۱,۸۹۵	۰	۱	۱,۶۲۴	۰	۱	۲,۰۲۷	بودجه عملیاتی

82	3	45,176	3	23	36,944	2	21	29,547	بودجه انكشافی
0	0	0	0	0	0	0	0	0	فعالیت های خارج از بودجه
0	0	0	0	0	0	0	0	0	بودجه عملیاتی
0	0	0	0	0	0	0	0	0	بودجه انكشافی
-	0	5,248	0	0	0	0	0	0	ذخایر احتمالی تخصیص نیافته
-	0	3,944	0	0	0	0	0	0	بودجه عملیاتی
-	0	1,304	0	0	0	0	0	0	بودجه انكشافی
86.5	38.7	506,376.6	29.0	100	433,593	27	100	420,223	مجموعاً!
89.6	23.7	309,994.4	16.4	100	274,545	17	100	281,164	بودجه عملیاتی
81.4	15.1	196,382.2	12.6	100	159,048	11	100	139,058	بودجه انكشافی

منبع: دیتابیس افسس 2021

سکتور ترانسپورت و مخابرات

سکتور ترانسپورت و ارتباطات مشتمل بر وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی، اداره خط آهن افغانستان، اداره هوانوردی ملکی، وزارت فواید عامه و وزارت ترانسپورت میباشد. در مجموع 39.5 میلیارد افغانی بودجه برای این سکتور تخصیص داده شده بود که 30.4 میلیارد آن با نرخ 77 فیصدی به مصرف رسیده است. مقدار 35.3 میلیارد برای بودجه انكشافی تخصیص داده شده بود که 26.2 میلیارد (74.1) فیصد آن به مصرف رسید. تمامی مصرف که درین سکتور صورت گرفته، 7 فیصد بودجه مجموعی و 2.4 فیصد تولید ناخالص داخلی را تشکیل میدهد.

سکتور معارف، فرهنگ و امور مذهبی

این سکتور مشتمل بر وزارت معارف، وزارت تحصیلات عالی، وزارت اطلاعات و فرهنگ، رادیو، تلویزیون افغانستان، وزارت حج و اوقاف، و چندین نهاد های دیگر تعلیمی میباشد. سکتور متذکره، دومین بزرگترین مصرف کننده بودجه عملیاتی میباشد که در سال مالی 1399، مجموعاً 49.6 میلیارد افغانی را به مصرف رسانیده است. از این جمله 44.3 میلیارد در بخش عملیاتی و متباقی 4.1 میلیارد آن در بخش انكشافی به مصرف رسیده است که 11.4 فیصد مصرف بودجه عمومی و 3.8 فیصد تولید ناخالص داخلی را تشکیل میدهد. با این همه، در مصرف این سکتور نسبت به سال گذشته کاهش دیده میشود.

سکتور صحتی

وزارت صحت عامه یگانه نهاد در سکتور صحت کشور میباشد. در سال مالی 1399، حدود 32.1 میلیارد افغانی بودجه برای این سکتور تخصیص داده شده بود که توانست 27.5 میلیارد آن را که 6.5 میلیار آن بودجه عادی و 21.1 میلیارد بودجه انكشافی بود، به مصرف برساند. مقدار مصرف شده، 85.7 فیصد بودجه مجموعی میباشد که 6.4 فیصد مصرف مجموعی و 2.1 فیصد تولید ناخالص داخلی را تشکیل میدهد.

مصرف این سکتور نسبت به سال گذشته 36 در صد بالا بود، که به علت شیوع کوید-19 افزایش یافته بود. دولت افغانستان 2.6 میلیارد افغانی را برای خریداری تجهیزات لازم بمنظور حفاظت، تشخیص و جلوگیری و ویروس کرونا و معاشات پرسونل متخصص کوید-19 به وزارت صحت عامه تخصیص داد. وزارت توانست تا 1.9 میلیارد آن را به مصرف برساند.

سکتور زراعت و امور اقتصادی

سکتور زراعت و امور اقتصادی مشتمل بر وزارت زراعت، آبیاری و مالداري، وزارت ماليه، وزارت اقتصاد، وزارت صنعت و تجارت، اداره ملي استاندارد، اداره عالي بررسي، اداره احصايه مركزي و اداره حمايت از سرمايه گذاري قرضه هاي كوچك براي افغانستان ميباشد. بودجه مجموعي كه براي اين اداره تخصيص داده شده بود، 40.9 ميلياردي افغاني بود، كه 37.5 ميلياردي (91.7 فيصد) آن به مصرف رسيد. 19.8 ميلياردي (52.8 فيصد) آن در بخش عملياتي و 17.7 ميلياردي (47.2 فيصد) در بخش انكشافي مصرف گرديده است. مصرف مجموعي اين سكتور 8.6 فيصد بودجه ملي و 2.9 فيصد توليد ناخالص داخلي را تشكيل ميدهد.

سكتور مصئونيت اجتماعي و محيطي

سكتور مصئونيت اجتماعي و محيطي مشتمل بر وزارت ها و نهاد هاي كليدي مانند وزارت كار و امور اجتماعي، شهدا و معلولين، وزارت مهاجرين و عودت كنندگان، وزارت سرحدات و امور قبائل، وزارت امور زنان، رياست كوچي ها و ادره ملي حفاظت از محيط زيست ميباشد. مبلغ 17.8 ميلياردي افغاني بودجه براي اين سكتور تخصيص داده شده بود كه از اين جمله 17.3 ميلياردي (97.4 فيصد) آن به مصرف رسيد. 16.4 ميلياردي (94.4 فيصد) در بخش عملياتي و باقيمانده در بخش انكشافي به مصرف رسيده است. مصرف كه توسط اين سكتور صورت گرفته 4 فيصد مصرف مجموعي، و 1.3 فيصد توليد ناخالص داخلي را تشكيل ميدهد. سكتور متذكره به سطح محلي بر افزايش مصارف خانواده ها و بهبود بازار كار تاثيرات مثبت داشته است. علاوه بر اين، اين امر دولت را قادر ميسازد تا اصلاحات بيشتر و موثر تر در بخش هاي كه بر رشد وضعيت اقتصادي كشور تاثيرات مثبت دارد را روي دست گيرد.

سكتور و نظم عامه

سكتور مصئونيت و نظم عامه دومين بزرگترين مصرف كننده به شمار ميرود كه مشتمل بر وزارت امور داخله، لويه څارنوالي، ستره محكمه، اداره ملي مبارزه با حوادث و كميسيون مستقل حقوق بشر ميباشد. براي اين سكتور در بودجه ملي سال مالي 1399، مجموعاً 75.2 ميلياردي افغاني تخصيص داده شده بود كه از اين جمله 63 ميلياردي آن كه 83.8 فيصد بودجه سكتور را تشكيل ميدهد، به مصرف رسيد. پول مصرف شده، 14.5 فيصد مصرف مجموعي ملي و 2.4 فيصد توليد ناخالص داخلي را تشكيل ميدهد.

سكتور معادن و انرژي

وزارت معادن و پتروليم، وزارت انرژي و آب، د افغانستان برشنا شركت و انرژي اتومي افغانستان شامل اين سكتور ميباشند. بودجه مجموعي كه به اين سكتور در سال مالي 1399 تخصيص گرديده بود به 35.2 ميلياردي افغاني ميرسد. سكتور متذكره توانست تا 30.7 ميلياردي آن را به مصرف برساند كه 7.1 فيصد مصرف مجموعي را نشان ميدهد. اين در حاليست كه پول مصرف شده توسط اين سكتور در سال مالي 1398، 7.9 فيصد مصرف مجموعي را تشكيل مينمود. از سوي ديگر، فيصدي توليد ناخالص از 0.2 به 3.0 نسبت به سال گذشته بالا رفته است.

سكتور مسكن و رفاه اجتماعي

سكتور مسكن و امكانات اجتماعي متشكل از وزارت ها و نهاد هاي كليدي مانند شاروالي كابل، اداره مستقل انكشاف زون مركز، وزارت املاك و انكشاف شهري، شركت كاناليزاسيون و تهيه آب، و وزارت احيا و انكشاف دهات ميباشد. 47.1 ميلياردي افغاني بودجه در سال مالي 1399 براي اين سكتور تخصيص داده شده بود كه توانست 38.6 ميلياردي آن را به مصرف برساند. 96 فيصد آن در بخش انكشافي و 4 فيصد آن در بخش عملياتي به مصرف رسيده است. مصرف مجموعي كه توسط اين سكتور صورت گرفته 8.9 فيصد مصرف

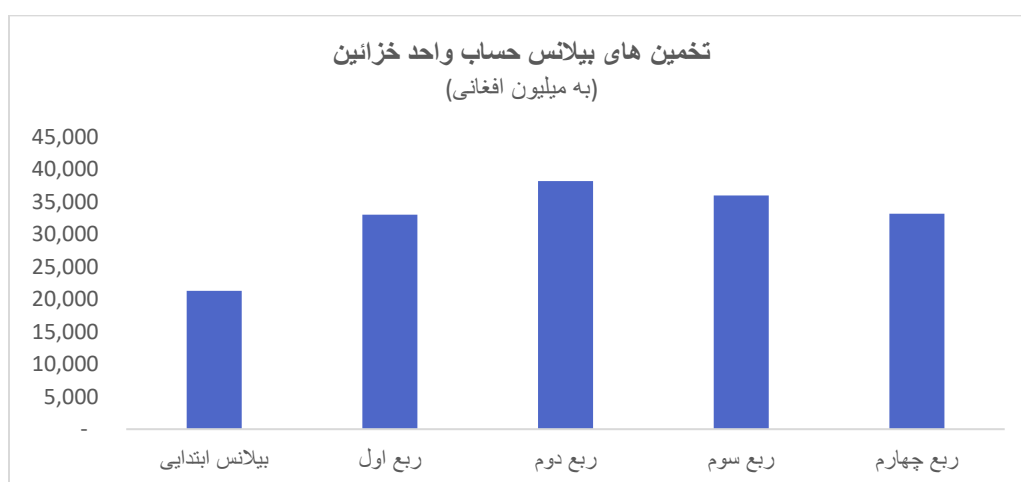
مجموعی ملی و ۳ فیصد تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهد. باید گفت که سکتور متذکره توانست تا ۸۱.۹ فیصد بودجه خویش را به مصرف برساند.

۳. تمویل مالی دولت

حساب واحد خزائن (TSA)

حساب واحد خزانه از ۳۵.۴ میلیارد افغانی در شروع سال مالی آغاز گردید که در ربع اول سال به ۳۳.۴ میلیارد کاهش نمود. در ربع دوم الی ۲۰.۱ میلیارد سریعاً کاهش یافت. اما در ربع سوم به گونه چشمگیر با مقدار ۱۸.۶ میلیارد افزایش نمود. در ربع چهارم سال مالی با ۸.۶ میلیارد دوباره کاهش یافت که پول موجود در این حساب به ۳۰.۱ میلیارد افغانی میرسد.

شکل ۱۲: تخمین حساب واحد خزائن

منبع: ریاست خزائن، وزارت مالیه، ۲۰۲۱

بیلانس مالی

در مجموع خریداری دارایی های غیر مالی در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال گذشته بهبود یافته است که نسبت اش به تولید ناخالص داخلی به ۹.۲ فیصد میرسد. بخش بزرگ (۷۲ فیصد) این مقدار از خریداری زمین و تعمیرات به دست آمده است. دومین بزرگترین مولفه مصرف وجوه بدلیل خریداری دارایی های غیر مالیاتی بخصوص تجهیزات بوده که به ۲۲.۸ فیصد میرسد. خریداری مجموعی خالص دارایی های غیر مالیاتی در سال مالی ۱۳۹۹، ۱۸.۲ فیصد بالاتر نسبت به سال گذشته بود که علت اش افزایش فروشات زمین و تعمیرات میباشد. ارقام فروشات شرکت های دولتی در دسترس قرار ندارد.

جدول ۹: خریداری خالص دارایی های غیر مالی

۱۳۹۹	۱۳۹۹	۱۳۹۹	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۸	به میلیون افغانی
فیصدی تولید ناخالص داخلی	مقدمات	% فیصدی تولید ناخالص داخلی	حقیقی	% GDP	حقیقی	
9.2%	118,925.2	9.2	118,925.2	7.6%	100,588.1	خریداری خالص دارایی های غیر مالی

6.6%	85,863.3	6.6	85,863.3	4.9%	64,956.4	زمین و تعمیرات
6.6%	85,959.1	6.6	85,959.1	4.9%	65,167.3	خریداری زمین و تعمیرات
0.0%	-95.9	0.0	-95.9	0.0%	-210.9	فروش زمین و تعمیرات
0.0%	0.0	0.0	0.0	0.0%	0.0	فروش شرکت های دولتی
2.1%	27,162.4	2.1	27,162.4	2.2%	29,025.6	ماشین آلات و تجهیزات (<50,000)
0.0%	3.2	0.0	3.2	0.0%	0.8	اشیای باارزش
0.5%	5,896.3	0.5	5,896.3	0.5%	6,605.3	خریداری های دیگر
منبع: دیتابیس افسس 2021						

از سوی دیگر، معاملات مالی دارایی ها و بدهی های سال مالی 1399، بیلانس مثبت را نشان میدهد. ارقام نشان میدهد که مقدار پول در اقتصاد و همچنان حساب واحد خزانه به گونه چشمگیر افزایش نموده است.

بدهی ها در سال مالی 1399 الی 66.42 میلیارد افغانی افزایش نموده است که همین مقدار در سال 1398، 20.09 میلیارد افغانی بود. 41.9 میلیارد افزایش در بدهی های داخلی و 24.49 میلیارد افغانی در بدهی های خارجی میباشد.

جدول 10: معاملات دارایی های مالی

(به میلیون افغانی)						
1399	1399	1399	1399	1398	1398	
فیصدی تولید ناخالص داخلی	مقدمات	فیصدی تولید ناخالص داخلی	مقدمات	فیصدی تولید ناخالص داخلی	حقیقی	
	66,878.5		73,788.5		20,019.6	معاملات دارایی ها و بدهی های مالی
						خریداری خالص دارایی های مالی
0.6%	7,369.7	0.6%	7,369.7	0.0%	-72.5	داخلی
0.6%	7,369.7	0.6%	7,369.7	0.0%	-72.5	اسعار و پس انداز
0.2%	2,974.5	0.2%	2,974.5	0.0%	600.0	حساب واحد خزانه
0.2%	2,974.0	0.2%	2,974.0	0.0%	600.0	حسابات تمویل کننده
0.0%	0.0	0.0%	0.0	0.0%	0.0	حسابات اضافه کردن دیگر
0.0%	0.5	0.0%	0.5	0.0%	0.0	قروض (به دیگران)
0.0%	0.0	0.0%	0.0	0.0%	0.0	حسابات دریافتی دیگر
-0.2%	-2,282.4	-0.2%	-2,282.4	-0.1%	-672.5	دارایی های دیگر
0.5%	6,677.6	0.5%	6,677.6	0.0%	0.0	خارجی
0.0%	0.0	0.0%	0.0	0.0%	0.0	خریداری خالص بدهی ها
4.6%	59,508.8	5.1%	66,418.9	1.5%	20,092.2	داخلی
2.7%	35,013.5	3.2%	41,923.5	1.2%	16,174.7	حسابات قابل پرداخت
0.4%	5,734.5	0.4%	5,734.5	0.2%	2,622.8	بدهی های تقاعد
0.0%	304.6	0.0%	304.6	0.0%	14.9	قابل پرداخت های دیگر
0.0%	0.0	0.0%	0.0	0.0%	0.0	بدهی های دیگر
2.2%	28,974.4	2.8%	35,884.4	1.0%	13,537.0	خارجی
1.9%	24,495.4	1.9%	24,495.4	0.3%	3,917.4	اسعار خارجی
-0.1%	-1,082.6	-0.1%	-1,082.6	0.2%	2,980.4	قروض (از دیگران)
2.0%	25,578.0	2.0%	25,578.0	0.1%	937.0	

منبع: دیتابیس افسس، 2021

جدول 11 نشان می‌دهد که تمویل های دولت شامل کمک های داخلی، عواید داخلی، قرض گرفتن و فروش دارایی ها می باشد. در آخر سال مالی 1399 تغییرات قابل ملاحظه که ارزش خالص را در مقایسه به سال 1398 متاثر ساخت، به وجود آمد. خریداری خالص دارایی های مالی 0.8 فیصد افزایش نمود. علاوه بر این، پرداخت سود، خریداری دارایی های غیر مالی، عواید (به شمول کمک ها و مصارف) نیز به ترتیب 0.2، 12، 38.6، 32.4 فیصد افزایش یافته است. از سوی دیگر، تفاوت بین فراهم کردن و دریافت قرض 6 فیصد کاهش یافته است، در حالیکه تمویل و خریداری خالص بدیهی های مالی به ترتیب 6 و 6.8 فیصد افزایش نموده است.

جدول 11. معاملات که ارزش خالص را متاثر میسازد

1399	1399	1398	1398	
فیصدی تولید	حقیقی	فیصدی تولید	حقیقی	به ملیون افغانی
ناخالص داخلی	حقیقی	ناخالص داخلی	حقیقی	
معاملات که ارزش خالص را متاثر میسازد				
38.6	374,724.2	29.4	388,271.6	عواید به شمول کمک ها 1
32.4	314,572.1	24.2	319,383.8	مصارف (عادی) 2-5
0.2	1,935.9	0.2	2,203.4	سود 23
6.2	60,152.1	5.2	68,887.8	بیانسن خالص عملیاتی (1-2-25)
6.4	62,088.0	5.4	71,091.2	بیانسن ابتدایی عملیاتی (1-2-25+23)
معاملات دارایی های غیر مالی				
12.3	118,925.2	7.6	100,588.1	خریداری خالص دارایی های غیر مالی 25
-6.1	-58,773.1	-2.4	-31,700.3	اعطا - دریافت خالص قرض (1-2)
6.1	58,773.1	2.4	31,700.3	تمویل (3+4+5)
معاملات دارایی ها و بدیهی های مالی				
0.8	7,369.7	0.0	-72.5	خریداری خالص دارایی های مالی 3
6.8	66,418.9	1.5	20,092.2	خریداری خالص بدیهی های مالی 4
0.0	0.0	0.0	2.0	مفاد انباشته 5
-15,015.4		11,678.6		تفاوت ها (تمویل 3-4-5)

منبع: دیتابیس افسس، 2021

قرضه های دولت

قرضه های مجموعی

قرضه های کلی دولت که از نهاد های بین المللی و دولت های خارجی گرفته شده است در سال مالی 1399 به 9.174 میلیارد افغانی میرسند که نسبت به سال گذشته 14 فیصد افزایش را نشان میدهد.

در حدود 58.2 فیصد آن از نهاد های بین المللی که بانک انکشاف آسیایی، صندوق بین المللی پول و بانک جهانی از جمله بزرگترین فراهم کننده گان به شمار میروند به دست آمده و متباقی 41.8 فیصد از دولت های خارجی اخذ گردیده است.

صندوق بین المللی پول بمنظور رشد و حفظ ثبات اقتصادی به دولت افغانستان در سال مالی 1399 مجموعاً 27,665 میلیون افغانی تعهد نموده است که در مقایسه با سال گذشته 303 فیصد افزایش را نشان میدهد. اکثر این قرضه ها تخفیفی بوده که یا از سود معاف میباشند و یا هم اندک سود بالای شان اضافه خواهد شد. اما در ترتیبات قرضه های آینده بین دولت افغانستان و قرضه دهنده گان ممکن است نرخ سود بالا برود.

قرضه دهنده گان بزرگ مانند فدراتیف روسیه، آلمان و ایالات متحده آمریکا که اعضای کلب پاریس میباشند تعهد سپرده اند در صورتیکه افغانستان بتواند بنچمارک های اقتصادی و اجتماعی (معیار هایکه توسط نهاد های بین المللی مانند صندوق بین المللی پول، بانک جهانی و غیره برای کشور های فقیر که به شدت قرض دار اند تعیین و راه اندازی گردیده، برآورده سازد، قرضه های خویش را صد در صد برایش معاف خواهند کرد.

جدول 12: قرضه های دولت

تغییر سال به سال	قرضه های دولت مرکزی		به میلیون افغانی
	1399	1398	
14%	174,911	153,330	بیرونی
26%	101,857	80,889	نهاد های بین المللی
303%	27,665	6,872	صندوق بین المللی پول
1%	26,578	26,414	بانک جهانی
-7%	3,119	3,345	بانک انکشاف اسلامی
1%	44,381	44,139	بانک انکشاف آسیایی
-5%	114.5	120	دیگر
1%	73,054	72,441	دولت های خارجی
0%	61,240	61,525	فدراتیف روسیه
13%	7,039	6,224	کمک عربستان سعودی
2%	4,775	4,692	دیگر
137%	167	70	داخلی
137%	167	70	اوراق بهادار (غیر قابل تجارت)
0%	0	0	بانک های تجاری
14%	175,078	153,400	قرضه های مجموعی دولت مرکزی

منبع: راپور ربعوار مدیریت قرضه ها، وزارت مالیه، 2021

4 ضمیمه ها

جدول 13: مصارف توحید شده بودجه اصلی

1399 حقیقی به گونه فیصدی بودجه نهایی	1399 بودجه نهایی (5)	1399 بودجه اصلی (4)	1399 فیصدی تولید ناخالص داخلی	1399 مقدماتی حقیقی	1398 فیصدی تولید ناخالص داخلی	1398 حقیقی	
85.6	506,594.2	428,380.1	32.9	433,593.1	31.8	420,182.8	مصارف مجموعی ناخالص
			32.8	433,497.3	31.8	419,971.9	مصارف مجموعی خالص(1)
			23.8	314,572.1	24.2	319,383.8	مصارف عادی (به جز 25)
93.6	210,634.2	201,817.4	14.9	197,173.8	15.0	197,467.3	امتیازات کارمندان
			14.3	188,438.6	14.3	188,140.0	مزد و معاشات
			0.7	8,735.2	0.7	9,327.3	مفاد اجتماعی
76.2	117,857.3	83,288.7	6.8	89,836.0	6.3	83,556.6	استفاده اجناس و خدمات
			0.2	3,107.2	0.2	3,253.9	سفر
			0.3	3,965.9	0.3	4,441.9	ارتباطات
			2.6	34,636.0	2.8	36,727.6	خدمات قراردادی
			0.8	11,206.3	0.6	7,398.2	ترمیم و حفظ و مراقبت
			0.5	7,198.3	0.6	7,963.1	هزینه آب و برق
			0.6	7,507.3	0.5	7,010.4	مواد سوخت
			1.7	22,215.0	1.3	16,761.4	استفاده اجناس و خدمات دیگر
98.9	1,957.5	-	0.1	1,935.9	0.2	2,203.4	بهره (2)
96.4	26,585.7	21,344.0	1.9	25,626.4	2.7	36,156.5	انتقالات اجتماعی(3)
			0.1	1,613.0	0.1	1,364.9	تعاون (سببیدی)
			0.1	1,072.1	0.0	334.7	کمک ها
			1.6	21,090.9	2.0	26,397.7	امنیت اجتماعی
			0.1	1,850.4	0.1	959.1	انتقالات اجتماعی دیگر
			0.0	261.5	0.0	72.9	کمک اجتماعی
			0.1	1,589.0	0.1	886.2	تعاون، کمک های پیشکی
			0.0	0.0	0.5	7,100.0	انتقالات متفرقه
82.5	144,311.0	106,833.6	9.0	119,021.1	7.6	100,799.0	خریداری ناخالص دارایی های غیر مالی
82.4	144,311.0	106,833.6	9.0	118,925.2	7.6	100,588.1	خریداری خالص دارایی های غیر مالی(1)

فروش زمین و تعمیرات	0.0	-210.9	0.0	-95.9
ساختمان ها و تعمیرات	4.7	62,640.6	6.2	81,404.2
ماشین آلات و تجهیزات (>50,000)	2.2	29,025.6	2.1	27,162.4
اجناس با ارزش	0.0	0.8	0.0	3.2
زمین	0.2	2,526.7	0.3	4,555.0
پیش پرداخت سرمایه	0.5	6,605.3	0.4	5,896.3
ماشین آلات و تجهیزات (>50,000)				
کد احتمالی				
			5,248.4	15,096.4

جدول 14: مصارف بودجه عادی 1398-1399

1398	1398	1399	1399	1399	1399	1399	1399	1399
حقیقی	فیصدی تولید ناخالص داخلی	حقیقی ابتدایی	فیصدی تولید ناخالص داخلی	حقیقی ابتدایی	فیصدی تولید ناخالص داخلی	بودجه اصلی	بودجه نهایی (4)	فیصدی حقیقی بودجه نهایی (4)
281,164.3	21.3	274,545.3	21.2	274,545.3	21.2	281,310.2	310,211.9	88.5
280,953.4	21.3	274,449.4	21.2	274,449.4	21.2			
275,385.7	20.9	266,136.0	20.6	266,136.0	20.6			
197,467.3	15.0	197,173.8	15.2	197,173.8	15.2	201,817.4	210,634.2	93.6
188,140.0	14.3	188,438.6	14.6	188,438.6	14.6			
9,327.3	0.7	8,735.2	0.7	8,735.2	0.7			
40,028.3	3.0	41,975.0	3.2	41,975.0	3.2	49,914.0	56,094.0	74.8
2,681.6	0.2	2,453.4	0.2	2,453.4	0.2			
4,381.0	0.3	3,595.2	0.3	3,595.2	0.3			
2,707.0	0.2	2,081.0	0.2	2,081.0	0.2			
6,662.5	0.5	7,256.0	0.6	7,256.0	0.6			
7,772.9	0.6	6,860.9	0.5	6,860.9	0.5			
6,805.9	0.5	7,368.4	0.6	7,368.4	0.6			
9,017.4	0.7	12,360.2	1.0	12,360.2	1.0			
2,203.4	0.2	1,935.9	0.1	1,935.9	0.1	-	1,957.5	98.9
35,686.7	2.7	25,051.3	1.9	25,051.3	1.9	19,500.0	25,449.2	98.4
1,350.0	0.1	1,612.6	0.1	1,612.6	0.1			
333.0	0.0	847.8	0.1	847.8	0.1			
26,397.7	2.0	21,090.9	1.6	21,090.9	1.6			

			0.1	1,500.0	0.1	1,500.0	0.0	506.0	انتقالات اجتماعی دیگر
			0.0	233.7	0.0	233.7	0.0	32.6	کمک اجتماعی
			0.1	1,266.3	0.1	1,266.3	0.0	473.4	سیسایدی، کمک های پیشکی
			0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	7,100.0	انتقالات متفرقه
69.3	12,133.0	10,078.8	0.6	8,409.3	0.6	8,409.3	0.4	5,778.6	خریداری ناخالص دارایی های غیر مالی
68.5	12,133.0	10,078.76	0.6	8,313.4	0.6	8,313.4	0.4	5,567.7	خریداری خالص دارایی های غیر مالی (2)
			0.0	-95.9	0.0	-95.9	0.0	-210.9	فروش زمین و تعمیرات
			0.1	1,610.1	0.1	1,610.1	0.1	939.9	تعمیرات و ساختمان ها
			0.3	3,756.8	0.3	3,756.8	0.1	1,979.0	ماشین آلات و تجهیزات (>50,000)
			0.0	1.4	0.0	1.45	0.0	0.8	اجناس با ارزش
			0.2	3,053.9	0.2	3,053.9	0.2	2,360.6	زمین
			0.0	-13.0	0.0	-13.0	0.0	498.4	پرداخت پیشکی سرمایه
									کد احتمالی
	3,944.0	-							

شکل 15: مصارف بودجه انکشافی 1398 - 1399

1399	1399	1399	1399	1399	1399	1399	1398	1398	
حقیقی به شکل	بودجه نهایی	بودجه اصلی	فیصدی تولید	مقدمات	فیصدی تولید	مقدمات	فیصدی تولید	حقیقی	به ملیون افغانی
فیصدی بدجه	(6)	(5)	ناخالص		ناخالص		ناخالص		
(4) نهایی									
81	196,382.2	147,070.0	11.1	159,047.8	11.1	159,047.8	10.3	138,956.8	مصارف مجموعی ناخالص
		-	11.1	159,047.8	11.1	159,047.8	10.3	138,956.8	مصارف خالص مجموعی (1)
		-	3.4	48,436.1	3.4	48,436.1	3.3	43,936.4	مصارف عادی به جز (25)
-	-	-	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	امتیازات کارمندان
		-	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	مزد و معاشات
			0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	مفادات اجتماعی
77	61,763.3	33,374.7	3.3	47,861.0	3.3	47,861.0	3.2	43,467.3	استفاده اجناس و خدمات
			0.0	653.8	0.0	653.8	0.0	572.2	سفر
			0.0	370.8	0.0	370.8	0.0	0.0	ارتباطات
			2.3	32,555.0	2.3	32,555.0	2.5	34,020.6	خدمات قراردادی
			0.3	3,950.4	0.3	3,950.4	0.1	735.7	ترمیم و حفظ و مراقبت
			0.0	337.4	0.0	337.4	0.0	190.2	هزینه آب و برق
			0.0	138.8	0.0	138.8	0.0	204.5	مواد سوخت
			0.7	9,854.8	0.7	9,854.8	0.6	7,744.0	استفاده اجناس و خدمات دیگر
-	-	-	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	سود (2)

50.6	1,136.5	1,844.0	0.0	575.1	0.0	575.1	0.0	469.1	انتقالات اجتماعی(3)
			0.0	0.4	0.0	0.4	0.0	14.9	تعاون (سبیدی)
			0.0	224.3	0.0	224.3	0.0	1.0	کمک ها
			0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	امنیت عامه
			0.0	350.5	0.0	350.5	0.0	453.2	انتقالات اجتماعی دیگر
			0.0	27.8	0.0	27.8	0.0	40.3	کمک اجتماعی
			0.0	322.7	0.0	322.7	0.0	412.9	تعاون، کمک های پیشگی
83.7	132,178.0	96,754.8	7.7	110,611.8	7.7	110,611.8	7.1	95,020.4	خریداری ناخالص دارایی های غیر مالی
83.7	132,178.0	96,754.8	7.7	110,611.8	7.7	110,611.8	7.1	95,020.4	خریداری خالص دارایی های غیر مالی(1)
			0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	فروش زمین و تعمیرات
			5.6	79,794.0	5.6	79,794.0	4.6	61,700.7	تعمیرات و ساختمان ها
			1.6	23,405.7	1.6	23,405.7	2.0	27,046.6	ماشینی آلات و تجهیزات(>50,000)
			0.0	1.8	0.0	1.8	0.0	0.0	Valuables
			0.1	1,501.1	0.1	1,501.1	0.0	166.1	زمین
			0.4	5,909.2	0.4	5,909.2	0.5	6,107.0	پیش پرداخت سرمایه
		15,096.4							کد احتمالی

تماس با ما:

ریاست عمومی پیش بینی و گزارش دهی اقتصادی و مالی

وزارت مالیه، دولت جمهور اسلامی افغانستان

پشتونستان وات، کابل افغانستان

+93 20 2233330

www.budgetmof.gov.af- www.mof.gov.af

نشریه سالانه مالی ۱۳۹۹

مدیر مسئول:	سلما "الکوزی" سرپرست ریاست عمومی پیش بینی و گزارش دهی اقتصادی و مالی
شخص ارتباطی:	تمیم "کریمی"، تحلیلگر ارشد مصارف عامه و اقتصاد بزرگ
مؤلفین همکار:	
محترم تمیم "کریمی"	تحلیلگر ارشد مصارف عامه و اقتصاد بزرگ
محترمه فروزان "درویش"	متخصص ارشد تحلیل و پالیسی مالی
محترم محمد هارون "صافی"	متخصص پیش بینی و تحلیل عواید

درباره ریاست عمومی پیش بینی و گزارش دهی اقتصادی و مالی:

ریاست عمومی پیش بینی و گزارش دهی مالی و اقتصادی که در چارچوب ریاست دفتر فعالیت می نماید یکی از ریاست های کلیدی این وزارت میباشد. این ریاست مسئولیت دارد تا مشوره های لازم را در مورد پالیسی های مالی و اقتصادی افغانستان ارائه نماید. علاوه بر این، ریاست متذکره وضعیت مالی و اقتصادی کشور را در جریان سال مورد ارزیابی قرار میدهد که بودجه ملی بر بنیاد نتایج همین ارزیابی ها ترتیب می گردد. با استفاده از مودل جدید که مخصوصاً برای تجزیه و تحلیل مالی و اقتصادی ساخته شده، پیش بینی های اقتصادی و مالی میان مدت را انجام میدهد.

ریاست عمومی به اساس ارقام جدید که در طول سال به دست میاید، پیش بینی و گزارش دهی مالی و اقتصادی کشور را سال به سال تجدید و اپدیت می نماید. این اداره پیش بینی های مالی، از جمله تخمین منابع مورد نیاز برای انجام تعهدات دولت در میان مدت، مطابق با چارچوب اقتصادی که بمنظور تمویل استفاده میگردد، انجام خواهد داد. از سوی دیگر، این ریاست در بخش های پالیسی مالی، مالیات و پالیسی مصارف عامه نیز مشوره های تخنیکی ارائه مینماید.

